

CAP.III. AVORTUL

III.1. Precizări terminologice

Cuvântul *avort* derivă din latinescul *aborior*, termen opus lui *orior* (a naște) și înseamnă *a muri* sau *a dispare prematur*. Moartea aceasta poate să fie un *fapt*, sau poate să fie un *act*. Este vorba de un *fapt*, atunci când avem de-a face cu un avort involuntar, care nu-i nici provocat și nici prevăzut. De aceea, el nu poate fi decât o întâmplare profund regretabilă. Dar atunci când avortul este voit și premeditat, el nu mai este un fapt, ci un *act*¹.

Consultând Dicționarul explicativ al limbii române, găsim următoarea definiție dată avortului: *avort = întrerupere accidentală sau provocată a gravidității înainte ca fătul să poată trăi în afara organismului matern*². S-au dat o sumedenie de definiții avortului, în diferite dicționare. Mai redăm doar una: *avort = întrerupere a sarcinii în urma expulsiei spontane sau provocate a fătului din cavitatea uterină înainte ca acesta să poată trăi în afara organismului matern*³.

În termeni medicali, avortul este *expulsiunea prematură și violent provocată a produsului concepțiunii, independent de orice circumstanțe de vârstă, viabilitate și chiar formație a sa*⁴. În folosirea curentă, cuvântul *avort* este utilizat ca sinonim al întreruperii voluntare a sarcinii (I.V.S.), în timp ce expresia *naștere falsă* desemnează un avort spontan. În plus, se numește *avort terapeutic* o întrerupere a sarcinii provocată din motive medicale. *Avortul spontan* înseamnă pierderea neprovocată a fătului înainte de a 180-a zi de sarcină. El este numit, așa cum am precizat mai sus, *naștere falsă*. Referindu-ne la *avortul provocat*, precizăm că se face deosebirea între avortul provocat din motive terapeutice (când viața mamei se află în pericol sau când există un risc mare de atingere a copilului de o afecțiune deosebit de gravă și incurabilă) și avortul provocat în caz de pericol⁵, precum și cel provocat la cerere.

Unii dintre medici nu mai folosesc termenul de *avort* pentru a desemna această odioasă crimă, ci vorbesc de *întrerupere de sarcină*. De fapt este același lucru, însă *întrerupere de sarcină* este un cuvânt mai puțin dur decât cuvântul *avort*. Expresia de *întrerupere de sarcină* este mai puțin încărcată emoțional decât cea de *avort*, care face referire la o intervenție distructivă în procesul de dezvoltare a embrionului sau a fătului.⁶ Cu toate acestea, putem

¹ Pr. Prof. Ilie Moldovan, *Darul sfânt al vieții și combaterea păcatelor împotriva acestuia*, Editura IBMBOR, București, 1997, p. 43.

² Academia Română, Institutul de lingvistică Iorgu Jordan, *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 78.

³ *Dicționar enciclopedic*, ediția a V-a, revizuită și actualizată, Editura Cartier, Chișinău, 2004, p. 80.

⁴ Dr. Ambroise Tardiev, *Étude medico-legale sur l'avortement*, quatrième édition, Paris, 1881, p.5.

⁵ Larousse, *Dicționar de medicină*, trad. de Elena I. Burlacu, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 69.

⁶ Jean Jacques Amy, *Interruption volontaire de grossesse*, în *Nouvelle Encyclopédie de Bioéthique*, Editions De Boeck Université, Bruxelles, 2001, p. 544.

considera avortul o crimă cu premeditare. La judecata divină va fi pedepsit chiar mai aspru decât uciderea unui om.

III.2. Viața – dar divin

Dacă ne-am întreba cu toții care este darul suprem pe care ni l-a oferit Dumnezeu, am putea răspunde cu toată siguranța: viața. Și aceasta nu numai pentru că în timpul vieții ne putem bucura de frumusețile acestei lumi, ne putem împlini dorințele, dar mai ales că după această viață (existență), ne așteaptă viața veșnică.

Dintotdeauna, nașterea unui copil a fost un prilej de bucurie. De această bucurie negrăită sunt cuprinși părinții, frații, rudele apropiate și noi toți care aflăm de acel eveniment. Dar cel mai mult se bucură mama și această bucurie trebuie să o însoțească toată viața pentru că Mântuitorul după Înviere, când a dăruit viață prin biruința asupra morții, a zis femeilor mironosițe: *Bucurați-vă!* (Matei 28, 9), și cea mai mare bucurie pentru o femeie este bucuria maternității⁷. Această bucurie a mamei o arată și Mântuitorul, când, cu ocazia Cinei celei de Taină, înainte de a se oferi pe Sine spre pătimire, zice: *Femeia când trebuie să nască, se întristează, fiindcă a sosit ceasul ei; dar după ce a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s-a născut om în lume.* (Ioan 16, 21). Apoi, ziua creației este o zi de bucurie: *Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată era bune foarte...* (Facere 1, 31). Maica Domnului, atunci când a primit vestea că a fost aleasă de Dumnezeu ca să nască pe Mântuitorul Hristos, a primit și îndemnul bucuriei: *Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei.* (Luca 1, 28). Cuvintele de la Buna Vestire se repetă și la bunele mame: *Bucură-te, Domnul este cu tine ... Binecuvântată ești tu ...*

De nașterea unui prunc, se bucură nu numai omul, ci și Dumnezeu: *nașterea unui copil este un eveniment pentru Dumnezeu însuși, fiecare persoană fiind unică în ochii lui Dumnezeu; este un „altul”, un „tu”⁸.* Dumnezeu n-a fost constrâns de vreo necesitate ca să facă lumea, ci însuși a hotărât, în voința Sa, ca toate făpturile să se poată bucura de plinătatea vieții și a iubirii Sale. În acest sens, dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul învață: *Dumnezeu Cel supraplin, n-a adus cele create la existență fiindcă avea lipsă de ceva, ci ca acestea să se bucure, împărțându-se de El pe măsura și pe potriva lor, iar El să se veselească de lucrurile Sale, văzându-le pe ele veselindu-se și săturându-se fără săturare de Cel de care nu se pot sătura⁹.*

Deci viața este un dar oferit de Dumnezeu iubirii. De aceea ea trebuie primită cu bucurie și recunoștință; ea trebuie prețuită, ocrotită, ca expresia cea mai sublimă a activității creatoare a lui Dumnezeu, Care ne-a adus *dintru neființă la ființă*, nu doar pentru o existență biologică, ci pentru bucuria

⁷ Pr. Viorel Sava și Pr. Radu Brânză, *Ghidul mamei creștine*, Editura Erola, Iași, 2001, p. 7.

⁸ Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de astăzi*, Editura Deisis, Sibiu, 2000, p. 18.

⁹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste*, suta a treia, cap. 46, în *Filocalia...*, vol. II, Traducere, introducere și note de Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 1999, p. 111.

comuniunii cu El în Împărăția cea neînserată, unde să simțim împreună, din belșug, picăturile de rouă ale Dimineții veșnice.

El ne-a adus pentru Viață. Dumnezeu vrea viața, astfel n-ar fi creat-o, El vrea oameni, ca să aibă aleși, vrea să populeze pământul, pentru a fi populat și cerul. Dar vrea aceasta numai în cadrul căsătoriei, adică în anumite condiții, care-l pun în măsură de a realiza cu folos menirea Sa veșnică. Vedem aceasta din textele în care se poruncește omului să se păzească de sărutul străinei și să se îndepărteze de drumul ce duce la ea.

Sfânta Scriptură arată că toți copiii sunt un dar de la Dumnezeu (Facere 20, 17-18; 25, 21; 29, 33; 30, 6, 17, 22; 33, 5; 48, 8-9; Luca 1, 7) și nașterea de copii este o binecuvântare și rânduială dată de Dumnezeu încă din rai, prin porunca: *Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul...* (Facere 1, 28). Legea celor două sexe este în slujba fecundității: *Fiiți rodnici și vă înmulțiți și umpleți pământul...* (Facere 1, 28). Deși numai Dumnezeu este izvorul vieții, El a făcut din oameni colaboratorii Săi la transmiterea unui sinergism divino-uman. Acceptând această colaborare cu Dumnezeu, cuplul se inserează în istoria umanității, iar întrucât omul este chip al lui Dumnezeu, el este și creator, mai precis, împreună-creator cu Dumnezeu. El se creează și se înalță mereu prin Dumnezeu. Pruncii dăruiți de Dumnezeu ne amintesc că viața noastră este un dar de la Dumnezeu și noi suntem creați după chipul Său și suntem chemați la asemănarea cu El, iar chipul Său implică și răspunderea de a da viață altora¹⁰.

Deci Dumnezeu l-a înălțat pe om, care e creat după chipul și asemănarea Lui (Facere 1, 26), la cinstea de a fi împreună lucrător cu El la zămislirea vieții. Referitor la aceasta (că omul este după chipul și asemănarea cu Dumnezeu), Sfântul Maxim Mărturisitorul precizează:

*Patru dintre însușirile dumnezeiești care susțin, păzesc și izbăvesc cele ce sunt le-a împărțit Dumnezeu pentru bunătatea Sa desăvârșită, aducând la existență ființa rațională și mintală: existența, existența veșnică, bunătatea și înțelepciunea; dintre acestea primele două le-a dăruit ființei, iar ultimele două, adică bunătatea și înțelepciunea, capacității de-a voi. Aceasta pentru că ceea ce este El prin ființă să ajungă și zidirea prin împărtășire. Pentru acestea se spune despre ea că s-a făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; după chipul existenței veșnice ca existență veșnică; căci, deși nu e fără început, este fără de sfârșit; și după asemănarea Celui bun și drept după ființă, cel bun și înțelept după har. Adică toată firea rațională este după chipul lui Dumnezeu; dar numai cei buni și înțelepți sunt după asemănarea Lui.*¹¹ La rândul său, scriitorul filocalic Diadoh al Foticeii adaugă: *Toți oamenii sunt făcuți după chipul lui Dumnezeu, iar asemănarea Sa este dată doar acelor care, printr-o mare iubire, și-au supus libertatea lor lui Dumnezeu. Pentru că doar atunci când nu ne aparținem nouă înșine, devenim întocmai Celui Care prin iubire ne-a împăcat cu Sine*¹².

¹⁰ Pr. Prof. Ilie Moldovan, *Adevărul și frumusețea căsătoriei – Teologia iubirii*, vol. II, Tipografia Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1996, p. 211.

¹¹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Capete despre dragoste*, suta a III-a, cap. 25, în *Filocalia...*, vol. II, Traducere, introducere și note de Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 1999, p. 91.

¹² Diadoh al Foticeii, *Cuvânt ascetic*, în *Filocalia...*, vol. I, Traducere, introducere și note de Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 1999, p. 340.

S-a afirmat că femeia are două vieți : viața ei și cealaltă a copiilor cărora le-a dat viață. În momentul în care renunță să-i nască pentru a trăi liber și fără griji, ea nu renunță numai la cea de-a doua viață – cea a copiilor ei, ci și la viața ei proprie, și din punct de vedere spiritual, este moartă. Femeia nu are decât două alternative : ori să dea viață, devenind astfel mamă, după modelul suprem al Maicii Domnului, ori să aducă și să semene moarte, identificându-se cu Eva.

Încă din momentul nașterii, omul este un chemat al lui Dumnezeu. Nu vine la viață întâmplător, ci chemat de Dumnezeu. Cel care atentează la viața lui sau a altuia, răpește stăpânirea de la Dumnezeu, care este Domn al vieții și al morții. Nu putem admite așa-zisa libertate de decizie a femeii asupra propriului trup pentru că nu poate fi vorba de libertate atunci când se atentează la libertatea unei alte persoane care are singura *vină* de a fi nenăscută, și pentru că avortul nu este numai o intervenție asupra trupului femeii, ci o distrugere totală a unui alt trup: trupul copilului¹³. Deci, putem afirma că femeia nu poate decide pentru ființa care s-a zămislit în ea, fiindcă viața acesteia nu-i aparține. Însăși conștiința ei nu-i permite acest act, conflictele sufletești cu care se confruntă înainte de întreruperea sarcinii reprezentând chiar glasul lui Dumnezeu.

Că vom muri e sigur, pentru că mai devreme sau mai târziu toți va trebui să trecem prin această realitate care refuză a ni se da experienței. Dar modul cum vom muri ne deosebește pe unul de celălalt. Avortul însă, nu este un subiect în fața căruia să poți rămâne neutru. Poți fi ori pro, ori contra. Însă nu-i deloc drept ca viața să se sfârșească mai înainte de a fi trăită, căci pentru a muri este necesar ca mai întâi să te fi născut. Acest lucru omul nu-l poate hotărî, pentru că nimeni nu a fost investit cu puterea de a decide asupra unei vieți, chiar și atunci când aceasta se dezvoltă în propriul său trup.

III.3. Învățătura Sfintei Scripturi cu privire la valoarea vieții umane și păcatul pruncuciderii

Prima atitudine potrivnică uciderii de oameni, o găsim chiar în primele pagini ale Scripturii, când Abel este ucis de fratele său Cain. *Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ.* (Facere 4,10). Rostirea acestor cuvinte de Însuși Dumnezeu arată gravitatea acestui păcat, pentru că uciderea distruge ființa în care Dumnezeu a binevoit să-și pună propriul chip, fiind totodată o uzurpare a autorității divine, singura îndreptățită să dea sau să ridice viața cuiva.¹⁴ Poporul israelit admitea legitimitatea morală și religioasă a uciderii de copii dacă aceasta era urmare a pedepsei divine. Îngerul Domnului a ucis întâi-născuții egiptenilor pentru că aceștia s-au opus planurilor divine care aveau în vedere comunitatea israelită. Aceasta este interpretarea corectă a acelei situații (Ieșire 12, 29) și nu cea dată de domnul Dan Oprescu în lucrarea *Filosofia avortului*. El face în această lucrare următoarea

¹³ Pr. Viorel Sava și Pr. Radu Brânză, *op. cit.*, p. 91.

¹⁴ D. Glenn Saul, *Murder*, în *Holman Bible Dictionary*, Mashachuttes – Tennessee, 1991, p. 993 apud Pr. prof. Dr. Petre Semen, *Atitudinea Bisericii față de pruncucidere, divorț, abandonul de copii, droguri și homosexualitate – justificată de Sfânta Scriptură*, în *Teologie și Viață*, Anul IX (1999), Nr. 7-12, p. 77.

afirmație: *Vechii evrei admiteau legitimitatea morală și religioasă a uciderii de copii, dacă respectivei comunități i se asigura supraviețuirea și, eventual, prosperitatea.*¹⁵

În Vechiul Testament sunt amintite cazuri cu totul izolate de pruncucidere. Aceste fapte sunt preluate din exemplele negative ale popoarelor păgâne canaanene, care practicau uciderea de prunci în cadrul unor jertfe.

În cartea *Judecătorii* (cap. 11) – Iftae Galaaditul, conducătorul Israelului, făgăduiește Domnului cum că, dacă va birui pe amoniți, va fi afierosit (consacrat) Domnului și va fi adus la ardere de tot pe cel care va ieși în întâmpinarea sa după ce se va întoarce de la luptă. El va fi întâmpinat de fiica lui.

La *Iosua* (6, 26) – *În ziua aceea s-a jurat Iosua și a zis, <<Blestemat să fie înaintea Domnului tot cel ce se va scula și va zidi cetatea aceasta a Ierihonului: pe fiul său cel întâi născut să pună temeliiile ei, iar porțile ei să le așeze pe fiul său cel mic>>. Și așa a și făcut Ozan cel din Betel. Acesta pe Abiron, întâiul său născut, a pus temeliiile ei și, pe fiul său cel mai mic a așezat porțile ei.*

Autorul cărții *Înțelepciunea lui Solomon* îi avertizează pe israeliți că Dumnezeu îi va pedepsi pentru viața lor dezordonată și coruptă: *De locuitorii cei de demult ai sfântului Tău pământ Te-ai scârbit, căci făceau lucruri nelegiuite, ... omorând fără milă pe prunci, mâncând carne omenească și adăpându-se cu sânge; acești jertfitori spurcați și părinți ucigași ai unor prunci fără de apărare i-ai nimicit*” (cap. 12, 3-6)

Profetul Osea, prin constatările pe care le face, arată fărădelegile pe care le săvârșeau fiii lui Israel, avertizând că mânia lui Dumnezeu planează deasupra lumii. Cuvintele profetului au aceeași valoare și astăzi, fiindcă păcatele oamenilor se repetă întocmai, cu deosebirea că *ele înregistrează o mai mare amploare*¹⁶:

Că nu mai este credință, nici iubire, nici cunoaștere de Dumnezeu în țară. Toți jură strâmb, mint, ucid, fură și sunt desfrânați, săvârșesc fapte silnice, iar sângele vărsat curge peste sânge. Pentru aceasta țara e în mare jale, iar cei ce o locuiesc sunt fără vlagă... . Poporul Meu va pieri, pentru că nu mai cunoaște pe Domnul ... Vor mânca, dar nu se vor sătura. Când se vor desfrâna, nu se vor înmulți, că au părăsit pe Domnul ... fiicele voastre se desfrânează și nurorile voastre sunt prea desfrânate ... poporul Meu merge la pieirea lui” (cap. 4, 2-6 și 10-14).

Interdicția poruncii a șasea din Decalog: *Să nu ucizi!* (Ieșire 20, 13), se răsfrânge și asupra avortului. Traducerea corectă a acestei porunci este: *Tu nu vei ucide!* Această interdicție, enunțată la viitor, are evident caracter personal, arătând o intimitate între cele două persoane (între propunător și primitor), care se voiește a se menține cu orice preț. De fapt, toate poruncile Decalogului sunt formulate la viitor, forma negativă, iar această situație nu este întâmplătoare. Ele nu au numai un caracter restrictiv, ci și profetic: *Tu nu vei ucide pentru că nu ți se permite să săvârșești această fărădelege fără urmări tragice.*¹⁷ Din istoria poporului ales putem surprinde faptul că Dumnezeu a intervenit cu asprime atunci când acesta nu a respectat poruncile. *Dumnezeu nu i-a permis să rămână prea mult timp în nerespectarea acestora și implicit îndepărtat de El.*¹⁸

¹⁵ Dan Oprescu, *Filosofia avortului*, Editura Trei, București, 1997, p. 17.

¹⁶ Pr. Prof. Dr. Petre Semen, *art. cit.*, p. 80.

¹⁷ *Ibidem*, p. 77.

¹⁸ *Ibidem*, p. 78.

Legea lui Moise continuă să vorbească despre interdicția de a ucide și despre pedeapsa care urmează acestei fapte. Astfel, în cartea Ieșirea, la cap. 21 se vorbește despre pedepsele care se vor aplica celor ce se vor face vinovați deucidere. *De va lovi cineva pe un om și acela va muri, să fie dat morții* (v. 12). Ucigașul era pedepsit cu uciderea, conform Legii. Este celebra lege care spune: *ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, rană pentru rană, vânătăie pentru vânătăie.* (v. 24-25). Pedeapsa pentru crimă era atât de mare, deoarece acel ce ucidea pe aproapele său, se ucidea de fapt pe el însuși, nimicindu-și propriul suflet o dată cu pierderea vieții semenului său.¹⁹

Iată că Legea Vechiului Testament este destul de clară când se referă la pedeapsa pentru ucidere. Iar această pedeapsă este valabilă indiferent de categoria socială a celui ucis și mai mult chiar, indiferent de vârsta celui ucis. Legea spune că dacă va lovi cineva pe sluga sa cu toiagul, aceasta să fie răzbunată. *Iar de va lovi cineva pe robul său sau pe slujnica sa cu toiagul, și ei vor muri sub mâna lui, aceia trebuie să fie răzbunați.* (v. 20)

Dacă până acum am menționat texte din Sfânta Scriptură ce cuprind interdicția de a ucide, făcând referire mai cu seamă la persoane adulte, vom prezenta și texte cu referire clară la valoarea vieții umane și la păcatul pruncuciderii.

În Vechiul Testament cei ce nu aveau copii erau socotiți lepădați de la fața lui Dumnezeu și ei se rugau mult ca Domnul să le dăruiască prunci. Aceasta o știm, de exemplu, din cele ce s-a întâmplat cu Sfinții Ioachim și Ana, părinții Maicii Domnului. Cei ce nu voiau să aibă copii erau sfătuiți ca mai bine să nu se căsătorească sau să trăiască în curăție (înfrânare), cu învoirea ambilor soți, decât să-și ucidă copii.

În Sfânta Scriptură ni se spune Cine este Creatorul fătului și de ce trebuie să prețuim viața:

Cel ce m-a făcut pe mine în pântecele mamei mele, nu l-a făcut și pe robul meu? Nu este oare El singur care ne-a alcătuit în pântece? (Iov 31, 15);

Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit și apoi Tu mă nimicești în întregime. Adu-ți aminte că m-ai făcut din pământ și că mă vei întoarce în țărână. Nu m-ai turnat oare ca pe lapte și nu m-ai închegat ca pe caș? M-ai îmbrăcat în piele și în carne, m-ai țesut din oase și din vine; Apoi mi-ai dat viață, și bunăvoința Ta și purtarea Ta de grijă au ținut vie suflarea mea. (Iov 10, 8-12);

Și acum, Doamne, Tu ești Tatăl nostru, noi suntem lutul și Tu olarul, toți lucrul mâinilor Tale suntem! (Isaia 64, 8).

De o negrită frumusețe sunt cuvintele psalmistului David: *Că Tu ai zidit răunchii mei, Doamne, Tu m-ai alcătuit în pântecele maicii mele. Te voi lăuda, că sunt o făptură așa minunată. Minunate sunt lucrurile Tale și sufletul meu le cunoaște foarte. Nu sunt ascunse de Tine oasele mele, pe care le-ai făcut întru ascuns, nici ființa mea pe care ai urzit-o ca în cele mai de jos ale pământului. Cele nelucrate ale mele le-au cunoscut ochii tăi și în cartea Ta toate se vor scrie; zi de zi se vor săvârși și nici una din ele nu va fi nescrisă.* (Psalmul 138, 13-16).

¹⁹ *Ibidem*, p. 78.

Apoi, Psalmul 99, 2 se precizează: *Cunoașteți că Domnul, El este Dumnezeuul nostru; El ne-a făcut pe noi și nu noi.* În acest sens, și Sfântul Pavel precizează: ... *întru El au fost făcute toate văzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El și pentru El* (Coloseni 1, 16).

Poate este de prisos să mai amintim ce valoare are fătul pentru Dumnezeu, dar totuși facem aceasta:

Ascultați, ostroave, luați aminte, popoare depărtate! Domnul M-a chemat de la nașterea Mea, din pântecul maicii mele Mi-a spus pe nume. (Isaia 49, 1);

Fost-a cuvântul Domnului către mine și mi-a zis: <<Înainte de a te fi zămislit în pântec, te-am cunoscut, și înainte de a ieși din pântec, te-am sfințit și te-am rânduit proroc pentru popoare (Ieremia 1, 5);

Oare femeia uită pe pruncul ei și de rodul pântecului ei n-are milă? Chiar când ea îl va uita, Eu nu te voi uita pe tine. Iată, te-am însemnat în palmele Mele; zidurile tale sunt totdeauna înaintea ochilor Mei! (Isaia 49, 15-16);

Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce, întru Hristos, ne-a binecuvântat pe noi, în ceruri, cu toată binecuvântarea duhovnicească; Precum întru El ne-a și ales, înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără de prihană înaintea Lui. (Efeseni 1, 3-4).

Atitudinea poporului evreu față de avort este arătată de marele istoric evreu Iosif Flaviu, care, în autobiografia sa, spune că *Legea cere să-ți hrănești toți copiii pe care îi ai. Ea interzice femeilor să-și lepede sau să-și stârpească într-un fel sau altul propria sămânță. Căci printr-o pruncucidere, suprimi o ființă și îți împruținezi neamul.*²⁰

La această problemă a avortului fac referire și alte texte ale Sfintei Scripturi:

- *Sau de ce n-am fost o stârpitură aruncată și ascunsă, ca cei prunci care n-au apucat să vadă lumina?* (Iov 3, 16);

- *Că nu m-a ucis chiar din pântec, ca mama mea, să-mi fi fost mormânt și pântecul ei să fi rămas veșnic însărcinat.* (Ieremia 20, 17).

În concepția iudaică, împiedicarea zămislirii de prunci este egală cu refuzul slăvirii lui Dumnezeu, întrucât *porunca adresată primului cuplu uman: <<Creșteți și vă înmulțiți!>> avea menirea de a-i convinge pe oameni să nască fii în vederea răspândirii numelui Sfânt al Creatorului pe toată suprafața pământului, după cum se menționează în Sfânta Scriptură: În mulțimea poporului stă slava Regelui.*²¹ În acest sens, prorocul Isaia pune în gura Domnului cuvintele: *Vai de cel ce zice către părinte: <<Pentru ce dai naștere?>> și femeii <<Pentru ce ai copii? >> Îndrăzniți voi oare ... să dați poruncă lucrului mâinilor Mele?* (Isaia 45, 10-11).

²⁰ Flavius Iosephus, *Contra lui Apion*, trad. Ioan Acsan, Edit. Hasefer, București, 2002, p. 152.

²¹ Al. Safran, *Înțelepciunea Cabalei*, trad. de Ticu Goldstein, Edit. Hasefer, București, 1997, p. 337 cf. Pr. Prof. P. Semen, *art. cit.*, p. 81.

În Noul Testament, porunca: *Tu nu vei ucide!* primește o altă dimensiune, este spiritualizată, interzicându-se și mânia pe aproapele: ... *oricine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă, ... iar cine va zice nebunule, vrednic va fi de gheena focului* (Matei 5, 22). Din scrierile Noului Testament reiese clar că Dumnezeu a rânduit omului viața de familie ca un mediu ideal de împlinire a persoanei proprii, *prin jertfirea de sine, prin dăruirea față de aproapele, dar nu în ultimul rând prin perpetuarea vieții*²². Copiii vin în lume de la Dumnezeu prin părinți și trebuie priviți ca dar divin, fiindcă Domnul Hristos se identifică tainic cu ei: *Cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește* (Matei 18, 5). Amintim în final și îndemnul Mântuitorului către cei de atunci și către noi, cei de astăzi: *Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor* (Matei 19, 14). Îi oprim să vină la El când nu-i naștem și nu le oferim o educație creștină aleasă, neapropiindu-i de El și de casa Lui: Biserica.

III.4. Învățătura Sfinților Părinți confirmată și întărită de descoperirile științei medicale de astăzi

Următori ai învățăturii Sfintei Scripturi, Sfinții Părinți sunt cei care au dezvoltat și au predat mai departe învățătura pe care Mântuitorul a lăsat-o apostolilor Săi. Nu trebuie să uităm că adevăratele călăuze capabile să ne conducă spre înțelesul cel adevărat al Scripturii sunt Sfinții Părinți, ei care au fost mari trăitori ai Cuvântului lui Dumnezeu, precum și foarte buni cunoscători ai cuvintelor Scripturii, așa cum reiese din scrierile lor care sunt încoronate cu texte din Scriptură, pe care le-au explicat, ori le-au folosit pentru a-și argumenta spusele lor.

Astfel, în *Didahia celor doisprezece Apostoli*, pentru a merge pe calea vieții trebuie să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu strici băieți, să nu fii desfrânat, să nu furi, să nu vrăjești, să nu faci otrăvuri, **să nu ucizi copil în pântece, nici pe cel născut să nu-l ucizi**.²³ După ce autorul pomenește mai întâi interdicția de a nu ucide, el revine mai apoi asupra ei aducând unele lămuriri. Astfel, crimă este și uciderea unui copil atât înainte de naștere cât și după naștere. Același lucru îl precizează și Barnaba, unul dintre Părinții Apostolici, în epistola sa, unde recomandă celor ce doreau să călătorească cu îngerii cei luminați ai lui Dumnezeu pe calea luminii, să se ferească de păcatele grave, iar printre acestea era menționat și avortul. După ce amintește porunca de a iubi pe aproapele *mai mult decât sufletul*, afirmă într-un mod categoric: *Să nu ucizi copil în pântecele mamei și nici să-l ucizi după ce s-a născut*.²⁴ Afirmările Părinților legate de avort continuă, arătând astfel existența acestei practici criminale. *Epistola către Diognet*, îi arată pe creștini asemănători celorlalți oameni. Ei nu se deosebesc de aceștia nici prin pământul pe care trăiesc, nici prin limbă, nici prin îmbrăcăminte. Deosebirea lor este de altă natură. Ei sunt în trup, dar nu trăiesc după trup. De aceea ei se și *căsătoresc ca toți oamenii și nasc copii, dar nu*

²² Pr. Prof. P. Semen, *art. cit.*, p. 81.

²³ *Învățătura celor Doisprezece Apostoli*, II, 1, în vol. *Scrierile Părinților Apostolici*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR., București, 1995, p. 27.

²⁴ *Epistola lui Barnaba*, XIX, 5, în vol. *Scrierile Părinților Apostolici*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1995, p. 162.

aruncă pe cei născuți.²⁵ Faptul că este pomenită această practică de a arunca copii, înseamnă că ea era destul de întâlnită în acea perioadă.

Vorbind despre practica avortului din vremea sa, un mare scriitor bisericesc și apologet - Atenagora Atenianul – în lucrarea *Solie în favoarea creștinilor*, în care combate pe larg cele trei acuzații principale aduse în acea vreme creștinilor: ateismul, imoralitatea și antropofagia, denunță practicile abortive atunci când întoarce împotriva păgânilor acuzele aduse de aceștia creștinilor, învinuiți de crimă (mai precis de antropofagie): *Cum am putea noi săvârși astfel de ucideri, când și pe femeile care le ajută pe mame să avorteze le numim ucigașe și spunem că pentru această faptă a lor vor avea să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu? Până și de fătul din pântecul mamei, pe care-l socotim că e într-adevăr o ființă vie, spunem că Dumnezeu îi poartă de grijă; dar să mai și ucidem pe cineva care e înaintat în vârstă? După cum nimeni dintre noi nu aruncă un copil abia venit pe lume – căci cine face așa ceva e cu adevărat un infanticid - , cu atât mai puțin s-a auzit ca cineva dintre creștini să omoare vreun creștin după ce a ajuns să crească*²⁶. Cu toate că avortul era oprit de lege, practica aceasta încălca legea. Din literatura timpului putem afla multe proteste zadarnice, neputincioase însă în a îndrepta decadența.

La sfârșitul secolului al II-lea, Clement Alexandrinul amintește și condamnă și el această practică a timpului său, zicând: *Se cuvine să fim cu grijă pentru că întreaga noastră viață se va scurge în chip firesc, dacă ne stăpânim de la început poftele și nu ucidem cu mijloacele rele fătul omenesc, făcut să se nască prin dumnezeiasca purtare de grijă. Femeile care folosesc pentru acoperirea desfrânării droguri pentru avort, scot afară o materie complet moartă, dar avortează odată cu fătul și iubirea de oameni.*²⁷ Aceasta a fost, probabil, sursa de inspirație pentru Maica Tereza (cu ocazia decernării Premiului Nobel pentru Pace la Oslo, în 11 octombrie 1979), când a spus că *în fiecare avort sunt două morți: copilul nenăscut și sufletul mamei.*²⁸

La rândul său, Sfântul Ambrozie al Milanului înfierează practicarea avortului de către cei bogați, care, fiindcă doreau să-și păstreze integral averea, recurgeau la infanticid: *(...) de teamă să nu-și piardă avuțiile, leapădă fătul din pântec și prin licori ucigașe sting făgăduința urmașilor în acea parte a trupului menită să nască, răpind viața abia semănată*²⁹.

Despre problema avorturilor vorbește și marele ierarh al Bisericii noastre - Sfântul Vasile cel Mare. El hotărăște că femeia care *cu bună știință distruge fetusul, va fi pedepsită pentru crimă*³⁰, arătând astfel în mod cât se poate de clar că avortul este fără în mod cert o crimă. Un alt mare dascăl al Bisericii - Sfântul Ioan Gură de Aur - consideră și el avortul o infracțiune, chiar mai mare decât crima. În

²⁵ *Epistola către Diognet*, V, 6, în vol. *Scrierile Părinților Apostolici*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1995, p. 412.

²⁶ Atenagora Atenianul, *Solie în favoarea creștinilor*, XXXV, 6, trad., note și indici de Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, în colecția *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 2, Editura IBMBOR, București, 1997, p. 504.

²⁷ Clement Alexandrinul, *Pedagogul*, II, 10, trad., note și indici de Pr. Prof. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1982, p. 267.

²⁸ Pr. Al. F. C. Webster, *Un cuvânt împotriva avortului în Biserica și problemele vremii*, An I, Nr. 1, Iași, 1998, p. 8.

²⁹ Sf. Ambrozie al Milanului, *Omilii la Hexaimeron*, V, XVIII, 58, apud Jean-Claude Larchet, *Etica procreației*, trad. de Marinela Bojin, Editura Sophia, București, 2003, p. 110.

³⁰ Pr. Prof. Dr. John Breck, *Darul sacru al vieții*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2001, p. 193.

viziunea Sfântului Ioan, responsabilă de acest păcat nu este doar femeia ce avortează, ci și bărbatul ei. Pentru Sfântul Părinte, avortul apare ca o urmare firească a beției și a desfrâului, cu precădere a adulterului, de aceea întrebă: *pentru ce nu o lași pe desfrânată să fie o simplă desfrânată, ci o faci și pe ea o criminală?*³¹ Sesizând relația cauză-efect, Sfântul Ioan Gură de Aur respinge contracepția și adulterul, întrucât acestea conduc la avort. Astfel, el spune: *De ce semeni acolo unde nu poți secera? Acolo unde se folosesc medicamente de sterilizare și unde omorul se petrece înainte de naștere? Așa nu o lași nici pe prostituată să rămână prostituată, ci o faci și ucigașă. Vezi cum din beție izvorăște pofta, cum din poftă iese adulter, iar din adulter omorul? (...) De ce, apoi, transformi cămara nașterii în cămară de omor și pe femeie, lăsată ca să facă copii, o faci instrument al omorului?*³²

Între cei care se fac vinovați de această odioasă crimă, Sfinții Părinți numesc ucigași și pe acei care *ajută*, într-un fel sau altul, pentru ca avortul să poată fi săvârșit. Astfel, *și femeile care prepară droguri pentru provocarea avortului sunt ucigașe întocmai ca și cele care primesc otrăvurile careucid fătul din pânțele mamei*, spune Sfântul Vasile cel Mare într-una din epistolele sale³³. Atenagora Atenianul menționează că *și pe femeile care le ajută pe mame să avorteze le numim ucigașe și spunem că pentru această colaborare a lor vor avea să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu*³⁴. Apologetul latin Tertulian, învață și el în acest sens: *la judecată se procedează astfel, încât răspunderea cea mare cade pe autorul moral al crimei, nu pe cel care a înfăptuit-o ca simplu instrument. Este mai mare ura împotriva conducătorului când serviciile în subordine nu merg bine; este lovit mai mult cel ce poruncește, dar nici cel ce execută nu este scutit*³⁵.

Sfântul Simeon al Tesalonicului, referindu-se la pocăința și mai ales la canonul ce trebuie îndeplinit de o persoană care se face vinovată de avort, este de părere că, femeii ce a lepădat pruncul, să i se dea canon să crească un copil sărman, dacă, evident, dispune de mijloacele necesare; dacă nu, *să dea pomeni, să facă milostenii și să roage pe Dumnezeu din tot sufletul să o ierte, ca prin aceasta să facă să înceteze strigătul pe care-l înalță cel ucis și care cere răzbunare, ca să împiedice înfricoșătoarele pedepse care îi sunt pregătite, atât pe cele veșnice, cât și pe cele vremelnice*.³⁶

Deci, Sfinții Părinți au respins în unanimitate avortul, această atitudine fiind fundamentată pe mărturiile Sfintei Scripturi.

³¹ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilia 24 despre Epistola către Romani*, în NPNF seria I, vol. 11, p. 520 apud Pr. Prof. Dr. John Breck, *op. cit.*, p. 193.

³² Georges Habra, *Iubire și senzualitate*, trad. de Dora Mezdrea, Editura Anastasia, București, 1994, pp. 106-107.

³³ Sf. Vasile cel Mare, *Epistole*, epist. 188, IX, trad., note și indici de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, Editura IBMBOR, București, 1998, p. 379.

³⁴ Atenagora Atenianul, *Solie în favoarea creștinilor*, XXXV, 6, ... p. 504.

³⁵ Tertulian, *Despre suflet*, XL, 4, trad. Prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, în colecția *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 3, Editura IBMBOR, București, 1981, p. 315.

³⁶ Pr. Prof. Dr. P. Semen, *art. cit.*, pp. 84-85.

În privința avortului, întreaga Biserică Ortodoxă a urmat dintotdeauna calea pe care a trasat-o Mântuitorul Hristos și Sfinții Părinți. Învățătura Bisericii este învățătura pe care Fiul lui Dumnezeu Înrupat a adus-o în lume. De aceea, Biserica, urmând învățăturii Mântuitorului și a Părinților Bisericii, apără valorile familiei creștine și dreptul la viață. Atât Biserica Ortodoxă, cât și Romano-Catolicismul consideră avortul ca fiind o crimă. Astfel, teologia romano-catolică menționează că avortul este *o ucidere directă și perfectă a unui nevinovat, deoarece scoțând fătul din sânul maicii sale înseamnă a-l scoate din mediul lui firesc de viață și a-l lipsi de condițiile necesare pentru viață: ceea ce e tot atât ca a-i lua viața printr-o lucrare pozitivă*³⁷.

De asemenea, Biserica Ortodoxă, păstrătoare a învățăturii Mântuitorului și a Sfinților Apostoli, afirmă în mod clar că avortul este o crimă. Ea răspunde cu argumente puternice și de neclintit celor care se erijează în apărători ai avortului și susțin în mod eronat că embrionul nu are viață, cel puțin în primele două trimestre ale sarcinii. Unor astfel de păreri Biserica Ortodoxă le răspunde că viața umană nu începe la naștere, ci la zămislire.³⁸ Și pentru această afirmație a ei, Biserica are temeii în cuvintele Sfintei Scripturi. Psalmistul spune că *Tu ai zidit răunchii mei, Doamne, Tu m-ai alcătuit în pântecele maicii mele* (Ps. 138, 13). Dar nu numai psalmii mărturisesc existența vieții încă din momentul zămislirii, ci și cei doi mari profeți - Isaia și Ieremia. Isaia vorbește despre chemarea care a avut loc încă din pântecele maicii sale: *Domnul M-a chemat de la nașterea Mea, din pântecele maicii Mele Mi-a spus pe nume* (Isaia 49, 1). Și profetul Ieremia vorbește despre chemarea sa din pântecele maicii lui, încă înainte de nașterea sa: *Înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut, și înainte de a ieși din pântece, te-am sfințit și te-am rânduit prooroc pentru popoare* (Ieremia 1,5). Iar din Noul Testament avem exemplul Sfântului Ioan Botezătorul. Arhanghelul Gavriil o numește pe Fecioara Maria *binecuvântată între femei*, întrucât în pântecele ei se va zămisli Fiul lui Dumnezeu. După *buna veste* adusă de înger, Fecioara Maria merge la Elisabeta, soția lui Zaharia. În momentul salutării, pruncul Elisabetei a tresărit în pântecele ei, fiindcă L-a recunoscut pe Mântuitorul Iisus Hristos în sânul Fecioarei, iar mama Sfântului Ioan a simțit că s-a umplut de Duh Sfânt (Luca 1, 39-41).

Tradiția liturgică ne oferă cea mai clară mărturie cu privire la faptul că Biserica recunoaște viața fetusului în uter ca fiind pe deplin umană și personală. Sărbătorile Bisericii includ nu numai nașterea Sfintei Fecioare, a Sfântului Ioan Botezătorul și a lui Iisus, ci și zămislirea lor (9 decembrie, 23 septembrie și 25 martie).³⁹ Dintru început, Biserica a susținut faptul că omul este o persoană unică încă din momentul conceperii sale. Sfântul Vasile cel Mare (sec. IV) nu face nici o distincție între copilul născut și nenăscut. Cunoaștem aceasta din canonul 2 al Sfântului Vasile, validat de Sinodul VI Ecumenic, în care se exprimă oficial gândirea Bisericii: *Cine strică fătul prin meșteșugire, suferă pedeapsa uciderii; iar cu privire la format și neformat nu este lămurire la noi*⁴⁰ (adică nu se face deosebire – n.n.). **Acesta este un**

³⁷ Pr. Dr. Aloisie L. Tăutu, *Compendiu de Teologie Morală*, vol. II - *Poruncile*, Tipografia și Litografia Românească Anonimă, Oradea, 1932, p. 369 apud Anton Moisin, *op. cit.*, p. 8.

³⁸ Teoctist Arăpașu, Patriarhul României, *Hristos – Calea, Adevărul și Viața*, în *Vestitorul Ortodoxiei*, nr. 126, an VI, 1996, p. 6, apud Părintele Juvenalie, *Teroriștii uterului, Terorism științific și etica începuturilor vieții*, Editura Anastasia, București, 2002, p. 268.

³⁹ Pr. Prof. Dr. John Breck, *op. cit.*, p. 196.

⁴⁰ Sf. Vasile cel Mare, citat de Arhim. Epifanie, *Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste*, trad. de Ștefan Lacoschitiotul, Editura Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos, 2001, p. 109.

lucru extraordinar! Ceea ce Sfinții Părinți precizau cu tărie în secolele primare, abia în secolul XXI știința confirmă fără rezerve. Tertulian, scriitor bisericesc și jurist de formație, prezintă și el atitudinea primilor creștini față de pruncucidere pe care o numește crimă, indiferent dacă fetusul este format sau nu, căci avortul este o *ucidere a copilului, care este viu, chiar dacă este în stare embrionară*⁴¹. Astfel, el spune: *Noi care interzicem orice ucideri, nu ne permitem să stingem viața pruncului conceput în pântecele mamei. ... a împiedica nașterea este o omucidere anticipată. Căci ce deosebire poate fi între a răpi viața unui suflet născut sau a-l omorî la naștere? Om este și cel născut și cel care este un fruct doar în germene.*⁴² Făcând referire la vechii astrologi, Tertulian menționează că și aceștia socoteau nașterea omului începând cu zămisirea lui⁴³. Prin urmare, Sfinții Părinți susțin că viața omului începe de la zămisirea lui, sufletul și trupul începând să existe deodată, și consideră că embrionul e însuflețit. În acest sens, Sfântul Grigorie de Nyssa precizează: *Ca să constați că oamenii sunt în viață avem căldura, lucrarea și mișcarea pe când răcirea și înțepenirea sunt dovezile morții. Iar embrionul de care am vorbit, e un izvor de căldură și de putere, dovadă că e însuflețit*⁴⁴. Referitor la acest lucru, și Sfântul Chiril al Alexandriei, în comentariul său la cartea *Facerii*, vorbind despre Rebeca, spune că, încă înainte de durerile nașterii, cât avea în pântece perechea celor ce se vor naște din ea (Iacob și Esau — n.n.), purta cu greutate lupta între ei și vedea în ea mușcăturile morții, întrucât embrionii se ciocneau prin salturile lor nepotolite⁴⁵. La rândul său, apologetul creștin Tertulian, făcând și el referire la faptul că viața omului începe odată cu zămisirea și că sufletul și trupul nu încep să existe consecutiv, ci odată, spune: *Am susținut tovărășia cărnii și a sufletului de la început, de la unirea semințelor înseși și până la completa dezvoltare a fătului*⁴⁶. El dezvoltă mai departe această idee pe baza textului biblic din Evanghelia după Luca (Luca 1, 41-46), și precizează: *Tresaltă de bucurie Elisabeta fiindcă-l simțea pe Ioan înăuntru; slăvește Maria pe Domnul, căci mișcase Hristos înăuntru. Mamele, la rândul lor, își recunosc pruncii și în schimb sunt recunoscute de ei, care trăiesc, care nu erau numai suflete, ci și cu viață, respirând.*

Astfel citești și la Ieremia vocea lui Dumnezeu: „Înainte de a te plăsmui în pântece, te-am cunoscut”. Dacă Dumnezeu plăsmuiește în pântece, el imprimă și suflarea cea dintru început: „și a plăsmuit Dumnezeu pe om și a suflat în el suflarea vieții”. Dar nu cunoscuse Dumnezeu pe om în pântece decât total format: „și înainte de a ieși tu din

⁴¹ Tertulian, *Despre suflet*, XXV, 5, trad... p. 295.

⁴² Idem, *Apologeticul*, IX, 8, trad. Eliodor Constantinescu, revizuită de David Popescu, în colecția *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 3, Editura IBMBOR, București, 1981, p. 52.

⁴³ Idem, *Despre suflet*, XXV, IX, trad..., p. 296.

⁴⁴ Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre facerea omului*, XXIX, trad. și note de Pr.Prof.Dr. Teodor Bodogae, în colecția *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 30, Editura IBMBOR, București, 1998, p. 79.

⁴⁵ Sf. Chiril al Alexandriei, *Glafire la Facere*, cartea a IV-a, 2, trad., introducere și note de Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, în colecția *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 39, Editura IBMBOR, București, 1992, p. 120.

⁴⁶ Tertulian, *Despre suflet*, XXXVII, 5, trad..., p. 311.

pântece, te-am sanctificat”. *Și corpul este până aici mort? În nici un caz; căci „Dumnezeu este al celor vii, nu al celor morți”.*

Cum a fost conceput omul ca ființă? I s-a insuflat oare în același timp și substanța corpului și cea a sufletului, sau una a precedat celeilalte? Răspundem că amândouă în același timp sunt concepute, formate și desăvârșite, precum sunt și date la iveală, și că nu intervine vreun moment în creație, în care să se impună o ordine de preferință.

Gândește-te la cele dintâi după cele din urmă: dacă moartea nu determină altceva decât despărțirea sufletului de corp, contrarul morții, adică viața, nu se definește altfel decât ca unirea corpului și a sufletului; dacă despărțirea în același timp a ambelor substanțe se petrece prin moarte, la fel din unirea acelorași substanțe rezultă viața.

*Mai mult: recunoașterea vieții de la zămislire, fiindcă tot de la zămislire afirmăm că există și suflet, având în vedere că viața începe odată cu sufletul⁴⁷. În același sens, Sfântul Grigorie de Nyssa precizează că, dacă trupul a venit înainte și sufletul după aceea, ar trebui să spunem că omul e în același timp și mai bătrân și mai tânăr decât este el în realitate⁴⁸, deci nici sufletul nu există înaintea trupului, nici trupul nu se alcătuiește înaintea sufletului, ci vin în viață în același timp⁴⁹. Un iubitor de înțelepciune patristică - Părintele Ilie Cleopa - citându-l pe Sfântul Anastasie Sinaitul, spunea că: *Precum tună și fulgeră, odată auzi tunetul și odată vezi lumina fulgerului, așa în clipa când s-a zămislit copilul se zidește în el trupul și sufletul lui, într-o formă ca o sămânță de cânepă sau poate mai mic, dar în aceeași vreme.*⁵⁰*

Prin urmare, Biserica se opune cu hotărâre avortului, considerându-l, ceea ce este cu adevărat - o crimă. Viața este un dar de la Dumnezeu, pe care îl primim din momentul în care suntem concepuți, de la zămislire. Calitatea de persoană ne este conferită de Dumnezeu iar însuflețirea din momentul zămislirii nu este o axiomă, pe care o luăm ca atare pentru a avea un punct de plecare în demonstrația că avortul este crimă, ci un fapt real, demonstrabil.

Aceasta este mărturia Bisericii în acest caz și anume că începutul ființei umane datează din momentul zămislirii, sau mai clar, al concepției. *Din acel moment ființa omenească este perfectă și unică. Este una, deoarece este totdeauna absolut aceeași în toate elementele sale, și unică, deoarece nu poate fi înlocuită cu nimic altceva!*⁵¹

Astăzi, precum am precizat și în rândurile de mai sus, și știința vine să dovedească acest lucru susținut de secole de către Biserică. Descoperirile științifice din domeniul embriologiei și geneticii dovedesc faptul că din momentul concepției apare o nouă existență umană, care are atâta viață și drept

⁴⁷ *Ibidem*, XXVI, 4-5, XXVII, 1-3, pp. 296-297.

⁴⁸ Sf. Grigorie de Nyssa, *op. cit.*, XXVII, p. 78.

⁴⁹ Sf. Grigorie de Nyssa, *Tâlcuire amănunțită la Cântarea Cântărilor*, omilia VII, trad., introducere și note de Pr.Prof.Dr. Dumitru Stăniloae, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 29, Editura IBMBOR, București, 1982, p. 221.

⁵⁰ *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 8, Editura Episcopiei Romanului, 1999, pp. 15-16.

⁵¹ Arhim. Ghervasie Raptopulos, *Câteva cuvinte despre crima înfricoșătoare a avorturilor*, în *Mărturie ortodoxă iubitoare de Dumnezeu*, Publicație a Editurii Stupul Ortodox, caietul 64, 1995, p. 76.

la viață cât are și un nou-născut, un copil de școală, un tânăr și un adult⁵². A pune capăt intenționat unei sarcini, în orice moment al ei, înseamnă, din punct de vedere tehnologic și științific, a distruge o persoană umană în curs de dezvoltare. Oamenii de știință cu simțul seriozității, al responsabilității și al corectitudinii recunosc că nu există un anumit moment în evoluția intrauterină care să fie considerat ca început al vieții copilului, ci, dimpotrivă, ei susțin că ceea ce se întâmplă după fecundare (divizarea celulelor, specializarea lor etc.) sunt de fapt transformările unui organism viu.

Profesorul doctor Bernard Nathanson⁵³, preocupat de corectitudinea acțiunilor sale, a aplicat cele mai moderne mijloace tehnologice (ultrasunete, examinarea electronică a inimii fătului, embrioscopie, etc.), pentru studierea acestei teme. Cercetarea lui a demonstrat că viața începe în momentul fecundării. *Din acea clipă ia naștere o ființă umană, o persoană cu drepturi depline.*⁵⁴ Pentru a-și fundamenta concluziile sale, profesorul dr. Nathanson a filmat cu ultrasunete avortul unui făt de 12 săptămâni (3 luni), realizând o videocasetă pe care a numit-o *Strigățul mut*. Această videocasetă dovedește faptul că:

- 1) fătul presimte amenințarea instrumentului ucigaș al avortului;
- 2) fătul percepe pericolul, această percepție reieșind din următoarele manifestări:
 - se mișcă într-un mod violent și agitat;
 - frecvența bătăilor inimii crește de la 140 la 200;
 - deschide larg gura, ca într-un strigăt (de unde și denumirea videocasetei de *Strigățul mut*).⁵⁵

După cercetările efectuate, profesorul dr. Bernard Nathanson a înțeles și a afirmat: *Astăzi, faptul că fătul este o ființă omenească separată, cu toate caracterele personale specifice, nu mai este chestiune de credință ... Fătul este persoană umană deplină*⁵⁶.

Soții Wilke, medici obstetricieni americani, susțin că avortul este crimă cu premeditare și, din punct de vedere științific, nu se fundamentează existența unei *secunde magice* înainte de care fătul a fost o bucată de carne, iar după care devine om.⁵⁷

Nu am nici o îndoială – spune prof. dr. Rudolf Echman, (director la Clinica de Obstetrică-Ginecologie din Elveția), - *că omul își începe existența din momentul concepției, a contopirii spermatozoidului cu ovulul. O dovadă științifică pentru acest fapt este fecundarea in vitro (în eprubetă).*

⁵² Bernard Keating, *Personne potentielle*, în *Nouvelle Encyclopédie de Bioéthique*, Editions De Boeck Université, Bruxelles, 2001, p. 15.

⁵³ Prof. Dr. Bernard Nathanson a fost directorul celei mai mari clinici de avorturi din lume, cunoscută sub denumirea de *Centrul pentru Sănătate Reproductivă și Sexuală* din New York, timp de doi ani. În această perioadă, la clinica menționată, s-au făcut 60000 de avorturi, în fiecare zi efectuându-se un număr de 120 de avorturi. Datorită faptului că el a mai săvârșit încă 15000 de pruncucideri la clinica sa particulară, acest doctor se simte vinovat de 75000 de avorturi (după cum mărturisește chiar dânsul) – n.n.

⁵⁴ Pius Stossel, *Myriam, de ce plângi? Trauma avortului*, traducere de Dr. Cristina Valea, Editura Ariel, Timișoara, 1998, p. 84.

⁵⁵ Mitruț M. Kalamaras, *Avortul*, trad. de Garoafa Coman, Editura Bizantină, București, 1996, p. 9-10.

⁵⁶ *Ibidem*, pp. 9-10.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 11.

*Orice altă definire a începutului vieții este nefondată. (Unii susțin că ea ar începe o dată cu infiltrarea embrionului în uter).*⁵⁸

Un număr de 92 de profesori ai facultăților de medicină din Tesalonic au declarat în 1986: *Ca factori responsabili, profesori universitari și medici, declarăm: omul există ca om din clipa conceperii și până în clipa morții sale biologice. De aceea, în orice moment din viața lui, dacă are loc o intervenție în supraviețuirea sa, aceasta este considerată omucidere*⁵⁹.

Societatea Medicală Pălenă, cu ocazia congresului medical din 1985, a susținut, în conformitate cu datele actuale ale medicinei, că *începerea vieții omului coincide cu momentul fecundării*.⁶⁰ Pe aceeași poziție s-a situat și Asociația Medicilor din Atena, într-un memoriu trimis Guvernului.

Știința medicală de astăzi susține că ovulul fecundat nu este o simplă masă celulară fără caractere specifice, ci este absolut și pe deplin viața unei ființe umane. Și are tot atâta viață cât are și noul născut, copilul de grădiniță, adolescentul sau adultul. Prin urmare, prin avort se omoară o viață omenească, o existență omenească, chiar dacă se află în stadiul cel mai de început.

Conform ultimelor descoperiri științifice în domeniul embriologiei s-a constatat că:

- la 6-7 zile de la concepere are loc întreruperea ciclului mamei;
- la 18 zile se fac simțite bătăile inimii fătului și se pune în funcțiune sistemul circulator;
- la 5 săptămâni se văd clar nasul, obrații și degetele fătului;
- la 6 săptămâni se manifestă sistemul nervos într-un schelet clar organizat și încep să funcționeze ficatul, rinichii și stomacul;
- la 7 săptămâni (50 de zile) se fac simțite undele encefalice;
- la 10 săptămâni (70 de zile) fătul are toate caracteristicile pe care le vedem clar la copil după nașterea sa normală;
- la trei luni are atâta viață încât poate *să-și miște capul, să-și schimbe expresia feței, să strângă pumnul, să-și găsească gura și să-și sugă degetul*.⁶¹

La praznicul Pogorării Duhului Sfânt din anul 1991, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române făcea un apel călduros, intitulat *Păziți darul sfânt al vieții*, adresat clerului și credincioșilor Bisericii, în care spunea: *Profund îngrijorați de întinderea păcatului grav al avortului, adevărată crimă împotriva vieții și a Duhului Sfânt, Dătătorul de viață, adresăm o chemare sfântă părinților și îndeosebi mamelor ca să apere dreptul la viață al pruncilor care, deși nu au văzut lumina zilei, sunt totuși, chiar din momentul zămislirii, purtătorii chipului lui Dumnezeu*.⁶²

⁵⁸ Pius Stossel, *op. cit.*, p. 139.

⁵⁹ Mit. M. Kalamaras, *op. cit.*, p. 14.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 15.

⁶¹ Pr. Prof. Dr. Anton Moisin, *Ocotirea copiilor nenăscuți*, Sibiu, 1997, p. 15.

⁶² Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, *Păziți darul sfânt al vieții în Vestitorul Ortodoxiei Românești*, An III, Nr. 37-38, 16-31 mai, 1991, p. 1.

Teologia Morală Ortodoxă consideră avortul ca fiind omucidere și îl enumeră printre păcatele strigătoare la cer, întrucât este *păcat împotriva lui Dumnezeu, împotriva firii omului și împotriva societății*.⁶³

Teologia catolică respinge și ea în mod categoric avortul, considerând că scoaterea sau înlăturarea din sânul mamei a fătului însuflețit este o ucidere directă și perfectă a unui nevinovat, deoarece, scoțându-l din sânul maicii sale înseamnă a-l scoate din mediul lui firesc de viață și a-l lipsi de condițiile necesare pentru viață.⁶⁴ În acest sens, Papa Ioan Paul al II-lea preciza: *Biserica este chemată să arate tuturor, cu cea mai clară și puternică convingere, voința ei de a promova cu orice mijloace viața umană și de a o apăra împotriva oricărei uneltiri la ființa ei, în orice stadiu de dezvoltare s-ar afla*.⁶⁵

III.5. Mențiuni canonice bisericești referitoare la avortul provocat

Toate aceste mărturii și admonestări ale Sfinților Părinți care condamnă fără rezerve avortul, au fost întărite prin dispoziții canonice, fie sinodale, fie în afara sinoadelor, și care au valoare normativă pentru credincioși.⁶⁶

Potrivit mențiunilor canonice ale Sinodului din Ancira (can. 21), femeia vinovată de săvârșirea avortului era oprită pe viață de la împărtășire. Canoanele 91 Trulan, 21 Ancira (inclusiv), 2 și 8 ale Sfântului Vasile cel Mare consideră doar un pogorământ oprirea femeii vinovate de avort pe o perioadă de zece ani de la Sfânta Împărtășanie. Canoanele 65 Apostolic, 5 al Sfântului Grigorie de Nyssa, 43, 54, 55 și 57 ale Sfântului Vasile cel Mare caterisesc pe preoții care se fac vinovați de complicitate cu cei care săvârșesc crima de avort, fie dezlegând cu ușurință pe cei care nu au responsabilitate de gravitatea păcatului săvârșit, fie că sunt vinovați ei înșiși de această crimă comisă în propriile lor familii.⁶⁷ *Aceeași pedeapsă canonică (oprirea de la Sfânta Împărtășanie) se aplică și persoanelor care reprezintă instrumentul în cauzarea unui avort: doctori și chiar politicieni, care în contrast cu predecesorii bizantini, facilitează executarea practicii avortului prin decizii și legislații juridice*.⁶⁸

Sfântul Ioan Ajunătorul, prin canonul 33, recomandă ca *femeile care strică cu meșteșuguri pe feți în pântece...*, să fie oprite de la împărtășire *cel mult cinci ani sau chiar trei ani*.⁶⁹

⁶³ Mitr. Dr. N. Mladin, Prof. Dr. Diac. O. Bucevski, Prof. Dr. C. Pavel, Prof. Dr. Diac. Ioan Zăgrean, *Teologia Morală Ortodoxă pentru Institutetele teologice*, vol. II, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1980, pp. 270-271.

⁶⁴ Pr. Prof. Dr. Anton Moisin, *op. cit.*, p. 8.

⁶⁵ Papa Ioan Paul al II-lea, *Exortăția apostolică despre obligațiile familiei creștine în lumea de astăzi, Familiaris Consortio*, Editura Presa Bună, Iași, 1994, p. 40, apud Pr. Prof. Dr. Anton Moisin, *op. cit.*, p. 10.

⁶⁶ Pentru o tratare mai amplă a hotărârilor canonice privind avortul și condamnarea lui vezi Preot Prof. Dr. John Breck, *op. cit.*, p. 194, Jean-Claude Larchet, *op. cit.*, pp. 113-118 și volumul *Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos pentru pruncii avortați*, cap. *Canoane*, Editura Bizantină, pp. 78-82.

⁶⁷ Arhidiacon Prof. Dr. Ioan Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, ediția a treia, Sibiu, 2005, p. 490

⁶⁸ Pr. Al. F. C. Webster, *op. cit.*, p. 8.

⁶⁹ Arhidiacon Prof. Dr. I. Floca, *op. cit.*, pp. 180-181.

Referitor la aceste dispoziții canonice trebuie amintit faptul că important este a se surprinde spiritul acestor canoane, care recomandă o pedeapsă suficientă *pentru ca remușcările sufletești să alterneze mereu conștiința păcătosului*.⁷⁰ Pentru o pocăință adevărată este nevoie de sinceră părere de rău și mai ales, renunțare la păcatul săvârșit.

⁷⁰ Pr. Al. F. C. Webster, *op. cit.*, p. 8.

III.6. Cauzele și gravitatea acestei odioase crime

Cauzele care pot genera avortul sunt nenumărate, am putea spune chiar, câte cazuri, tot atâtea motive. Însă, în toate cazurile, deși motivele sunt diferite, pierderea și durerea este aceeași.

Când sunt întrebate despre factorii ce le determină ca să recurgă la avort și sunt interogate în legătură cu cauzele acestuia, multe dintre femeile de astăzi invocă faptul că se gândesc la ceea ce vor spune cei din jurul lor când vor afla că sunt însărcinate și de aceea recurg la avort; altele mărturisesc că n-au posibilitatea materială care să le permită creșterea copilului; apoi se crede că este o soluție pentru salvarea relației cu partenerul; multe dintre femei consideră că nu e timpul potrivit să aibă un copil sau se tem de reacția părinților (mai ales în cazul celor necăsătorite); altele evită nașterile pentru a-și păstra corpul suplu, provocator, senzual. Alte cauze invocate ar mai fi: nașterea unui copil cu handicap, violul, incestul, ironia prietenelor și cicălelile celor din jur, plăcerile vieții, urgia și injuriile bărbaților nesocotiți, programul de lucru stresant sau dorința de realizare profesională, legalizarea avortului etc. Multe femei recurg la avort pe motiv că sunt lăsate total singure în fața acestei decizii de către partenerii lor. În urma unui studiu întreprins de Institutul de Medicină al Universității din München, s-a constatat că bărbații nu și-au asumat nici o responsabilitate față de sarcină. Din contră, d-na psiholog Helga Roeder a ajuns la concluzia că în 80% din cazuri decizia pentru avort a fost indusă de partener¹⁴⁴. Studiile nord – americane arată că femeile, care nu au fost încurajate și ajutate de soții lor în scopul păstrării sarcinii, au avut de două ori mai multe avorturi la cerere¹⁴⁵.

Pentru a încuraja avortul provocat, se face apel la dreptul femeii de a dispune la propriul ei trup și se susține în mod eronat că ceea ce este în pântecele mamei nu este o persoană umană, ci doar un *produs de concepție*, nedeplin format. Unele femei sunt forțate de soți să recurgă la avort, altele susțin că le este periclitată sănătatea atunci când nasc copilul sau chiar sunt amenințate cu moartea. Altele însă, nu conștientizează că aceasta este de fapt o crimă și încă una dintre cele mai odioase. Dar oare, pot fi oare aceste motive atât de întemeiate încât să determine o femeie să decidă moartea unei ființe care nu are nici o vină pentru că există și care depinde în totalitate de alegerea ei?

Mulți sociologi susțin că la baza decăderii vieții de familie ar sta criza socio-economică, care are o pondere mai mare în țările sărace, deși se observă că nici în țările bogate situația nu este mai diferită.⁷¹

Referitor la aceasta, personal cred că adevăratul motiv care stă la baza decăderii vieții de familie este îndepărtarea acesteia de valorile autentice ale vieții morale creștine. Femeia de astăzi recurge la avort pentru că în familie se vorbește prea puțin sau deloc despre importanța purității sufletești și trupești a persoanei. Experiența umană a constatat că avortul nu a rezolvat nici o problemă personală sau socială. Dimpotrivă, prin admiterea și practicarea acestuia s-a înrăutățit situația la nivel macro-social: violurile, sinuciderile, maltratarea soțiilor, a copiilor și divorțurile crescând continuu și constant.⁷² Urmărilor gândirii secularizate de astăzi se văd în proporțiile tot

¹⁴⁴ *Ibidem*, p.63.

¹⁴⁵ *Ibidem*, p.119.

⁷¹ Pr. Prof. Dr. Semen, *art. cit.*, p. 76.

⁷² Mitr. Meletios Kalamaras, trad. de Garoafa Coman, Editura Bizantină, București, 1996, p. 25.

mai mari pe care le-a luat avortul în lumea întreagă. Numărul mare de avorturi cu care se confruntă toate țările constituie o problemă a întregii omeniri. Spre exemplu, în Statele Unite, în ultimii 25 de ani s-au făcut peste 30 de milioane de avorturi. Peste 25% sunt făcute din motive nemedicale,⁷³ adică din voința și comoditatea celor care le-au săvârșit, fără a fi condiționate de cele mai mici probleme medicale.

În țara noastră, cauza principală a avorturilor este *lipsa de Dumnezeu* a femeii, lipsa credinței puternice în El, lepădarea, trădarea față de El. Se pune întrebarea: *Dacă Dumnezeu este purtătorul de grijă al întregii creații, nu va purta El grijă de om, care este cununa, preotul și regele creației?* În Sfânta Evanghelie după Matei ni se relatează cum Mântuitorul a picurat lumina în ochii unor orbi ce credeau cu tărie că Hristos putea să-i vindece. La întrebarea pusă de Bunul Mântuitor dacă ei cred că El ar putea face aceasta, orbii au răspuns cu credință neîndoielnică: *Da, Doamne*. Astfel, Mântuitorul văzând credința lor, le-a răspuns: *Fie vouă după credința voastră* (Matei 9,29). Aceleași cuvinte le spune tuturor Domnul Hristos și astăzi. Dar în sufletul unora, de multe ori se cuibărește dubitativul *dacă* și atunci încearcă *scuze*: *Dacă n-o să am bani cu ce să-i cresc... Dacă nu le voi putea oferi un trai confortabil...* Omul șovăielnic nu va primi nimic de la Dumnezeu, spune Scriptura (Iacov 1, 6-7). Dar inevitabil apare întrebarea: *Omul îi crește?* În Psaltire proorocul menționează: *(Doamne) Cel ce dai hrană la tot trupul...* (Psalmul 103). Referitor la aceasta și în Evanghelia după Matei ni se relatează: *Priviți la păsările cerului, că nici nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jirnițe și Tatăl vostru Cel crește le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?* (cap. 6,26). Se observă că Mântuitorul nu a dat ca pildă pe Ilie sau pe Moise, căci cineva s-ar putea *scuza* și ar putea *argumenta* că ei au fost drepti și de aceea i-a ascultat Dumnezeu. A dat ca pildă niște necuvântătoare, ca să rușineze pe cei slabi în credință. Remediul acestui *nu pot*, ar putea fi : *Toate le pot în Hristos, Cel care mă întărește* (Filipeni 4,13). Iată ce spune David fiului său Solomon : *Dacă tu, fiul meu, vei trăi după Legea cea Dumnezeiască, nu te va întâmpina nici o nenorocire, ci toate îți vor merge cu noroc și te vei îndulci de mare siguranță și liniște. Iar dacă vei pierde sprijinul lui Dumnezeu, nu-ți va fi de folos împărăția și toată puterea lumii* (3 Regi 2,4), pentru că mulțumirea și fericirea și-o agonisește omul numai primind toate câte i le rânduieste Bunul Dumnezeu spre folosul lui. Omul are deci două alternative: una când Îl neagă pe Hristos făcându-L mincinos și a doua când ascultă poruncile Lui; (*tertium non datur*) a treia alternativă (a căldicelului) nu există. Prin urmare, nimic nu justifică, nu îndreptățește avortul și toate argumentele în favoarea lui cad, pentru că din orice punct de vedere ar fi privit și orice fel de argumente ar fi invocate, avortul rămâne ceea ce este: o crimă cumplită.

Referindu-ne la **gravitatea** avortului, menționăm că între atentatele la viață, acesta este cel mai grav și mai înspăimântător și prin modul de săvârșire. Prin urmare, copiii trebuie lăsați să trăiască, căci ei sunt bucuria și speranța noastră. Ei ne îmbogățesc și ne înfrumusețează viața. Pe ei se sprijină omenirea. Copiii contribuie la găsirea păcii în inima noastră, a familiei noastre și a întregii omeniri și de aceea Mântuitorul ni-i dă ca exemplu de inocență, ascultare, bunătate, lipsă de vicleșug, candoare și puritate sufletească, atunci când ne spune: *Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor* (Matei 19, 14), adică a celor simpli, fără răutate, fără vicleșug și fără mânie. Sfântul Teofilact al Bulgariei surprinde nuanțele acestui verset: *Și nu zice a acestora, ci a unora ca aceștia, adică a celor care cu nevoință dobândesc nerăutatea pe care pruncii o au din fire; căci pruncul nici nu pizmuiește, nici nu ține minte răul, nici, bătut fiind de maica sa, nu se depărtează de ea; și chiar de ar fi maica sa sărmană*

⁷³ Preot Prof. Dr. John Breck, *op. cit.*, p. 187.

de tot, o cinstește ca pe o împărăteasă. Tot așa și cel ce viețuiește întru fapta cea bună, nimic nu cinstește mai mult decât pe maica sa, Biserica, lepădând dulceața care domnește peste cei mulți. De aceea Domnul îi și ia în brațe pe unii ca aceștia ...⁷⁴. În alt loc, Mântuitorul ne mai învață: *oricine va primi un copil în numele Meu, mă va primi pe Mine*. (Matei 18, 5). Copiii, mai mult ca orice, sunt reflexe ale iubirii divine între oameni. Ei sunt simbolul nevinovăției și al fragilității, motiv pentru care Mântuitorul a și manifestat pentru ei o grijă deosebită, concretizată și prin multiplele minuni săvârșite asupra lor (vindecarea fiului slujbașului împărătesc – Ioan 4, 46-54, învierea fiicei lui Iair – Luca 8,41-42 și 8,49-56 etc.). Venirea unui prunc pe lume deschide o nemurire, dar în același timp angajează și pe părinți la veșnicia vieții lui. Dacă mama naște copilul, ea zidește o nouă biserică a lui Dumnezeu, devine arhitectul unui locaș de închinare, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel care spune că *trupurile noastre sunt temple (biserici) ale Duhului Sfânt* (I Corinteni 6, 19). Dimpotrivă, mama care-și ucide copilul distruge un templu și săvârșește unul din cele mai mari sacrilegii. Mama născând copilul, îl întregeste într-un fel pe Hristos, noi fiind mădulare ale Trupului Lui, *din carnea Lui și din oasele Lui* (Efeseni 5, 30) și împlinește cuvintele Apostolului: *Proslăviți pe Dumnezeu în trupurile voastre* (I Corinteni 6, 7). Mama sacrilegă însă, înlocuiește proslăvirea cu o blasfemie⁷⁵.

Avortul este un păcat grav fiindcă se ucide o viață de om și se pierde sufletul, atât al celui ucis, cât și al cel

ui care ucide, dacă acesta din urmă nu se pocăiește intens. Prin avort se încalcă și porunca lui Dumnezeu: *Creșteți și vă înmulțiți* (Facere 1, 28), precum și porunca a 5-a din Decalog, care zice: *Să nu ucizi* (Ieșire 20, 13).

Avortul lovește în mamă, lovește în cuplu, lovește în societate, lovește în Dumnezeu, fiindcă fiecare copil este mai prețios decât orice bogăție materială din lumea aceasta. Odată cu concepția începe o nouă viață, iar Dumnezeu a pregătit un plan pentru ea. De aceea avortul este interzis, pentru că ar însemna să impunem voința omului împotriva voinței lui Dumnezeu. Odată cu avortul, moare și *ceva* din femeie, ceva ce nu mai poate nicicând fi trezit la viață. Oamenii care procedează la avortul copiilor se aseamănă regelui Irod care a ucis 14000 de prunci, ca să nu fie deranjat în viața sa. Ar putea fi socotiți, desigur, și mai răi decât Irod, deoarece cei 14.000 de prunci, cel puțin nu erau sămânța și copiii lui Irod⁷⁶. În Sfânta Scriptură ni se aduce la cunoștință episodul în care două femei au alergat la Solomon, cu doi copii: unul viu, altul mort. Amândouă îl voiau pe cel viu, dar astăzi majoritatea mamelor vor copiii lor numai morți.

Marii duhovnici din mănăstirile noastre spun că cel ce omoară un om face mai mare păcat decât dacă ar fi ars și ar fi stricat toate câmpiile cele mari, toate roadele pământului, toate dobitoacele, toți copacii, toate casele, fiindcă ucigând un om, a ucis pe cel ce s-a hirotonisit de la Dumnezeu împărat a toată zidirea, căci din toată creația numai omul poartă chipul lui Dumnezeu. De aceea, un singur suflet

⁷⁴ Sf. Teofilact al Bulgariei, *Tălcuirea Sfintelor Evanghelii de la Matei și Marcu*, Editura Sophia, București, 1998, p. 231.

⁷⁵ Pr. Prof. Ilie Moldovan, *op. cit.*, p. 55.

⁷⁶ Mitr. Meletios Kalamaras, *op. cit.*, p. 29.

este mai valoros în fața lui Dumnezeu decât toate galaxiile și decât întreg universul, pentru că, așa cum spun Părinții, după Dumnezeu, omul este ca un dumnezeu.

Unii dintre Sfinții Părinți menționează, referindu-se la primirea Sfintei Împărtășanii, că oamenii vor numai darurile lui Hristos, dar nu-L vor pe Hristos Însuși. Însă, observăm că pentru plăcerile acestei lumi, oamenii zilelor noastre nu numai că nu mai sunt acele *ruguri aprinse* și nu mai au acea sete și dorință înflăcărată de a se împărtăși cu Hristos, pe care au simțit-o creștinii în secolele primare, dar refuză darurile Lui cele mai mari: copiii. Nu trebuie uitat nici că drepturile pe care le deține o persoană nu le-a primit de la părinți, de la familie sau de la societatea în care se găsește, ci sunt drepturi conferite de Dumnezeu.

Părintele Profesor Ilie Moldovan vorbește despre păcatul avortului prezentându-l ca deicid, sau uciderea lui Dumnezeu. Este un mod metaforic de a vorbi, dar profund real. Felul în care Hristos – Domnul se identifică oarecum cu omul, copil sau adult, ne este descoperit de Mântuitorul Însuși în pilda Judecății viitoare. Într-adevăr, știm că El le va spune celor de-a stânga că flămând a fost și nu L-au hrănit, însetat și străin și nu L-au primit, gol și nu L-au îmbrăcat. Deci, pentru că nu i-au ajutat pe cei mici ai Lui, pe El nu L-au ajutat. Aceștia mici ai Lui sunt copiii avortați care nu au avut parte să fie hrăniți, alăptați, adăpostiți, îngrijiți și iubiți. Mântuitorul deci, se identifică cu ei. Mama care avortează dovedește că-l spulberă pe Dumnezeu din rosturile existenței sale, nu numai din rosturile primei creații, ci și din a celei de-a doua creații. Ea ucide copilul de două ori: o dată împiedicându-l să vadă lumina zilei acesteia, iar a doua oară, lumina vieții viitoare. Căci copilul de la concepere este purtătorul chipului lui Dumnezeu și destinat a purta și chipul lui Hristos. Distrugându-se acest chip, răstignindu-se în pântecul matern, în copilul nenăscut se răstignește Hristos Însuși. Vina mamei este cu atât mai mare cu cât copilul nu poate fi botezat, nu poate avea pașaport valabil pentru cer și cine ucide un om, oprește dialogul lui Hristos cu el pe pământ și omoară un mădular al trupului lui Hristos căci *suntem mădularele unii altora* (Romani 12, 5) și *trupul lui Hristos și mădulare fiecare în parte* (I Corinteni 12, 27), idee menționată câteva rânduri mai sus de Părintele Prof. Ilie Moldovan. Deci a omorî un mădular al trupului Hristos înseamnă a produce o lipsă și o tulburare a întregului trup.

Avortul este și un genocid, un atentat împotriva neamului, care nu e altceva decât o familie mai mare. Nu este vorba numai de existența personală, ci și de existența neamului. Ar fi un fel de sinucidere a neamului. Și totuși, se comite omorul. Suicidul etnic este un fel de etnocid. Moartea acestor prunci se constituie într-un asasinat colectiv, premeditat și executat într-un mod conștient, un atentat împotriva existenței umane⁷⁷.

*Nu avem dreptul să-i anatematizăm pe cuceritorii care au deschis în trecut crematoriile din Polonia la Auschwitz, - spunea cardinalul Vișinski în discursul său cu studenții din Varșovia - , de pildă dacă și noi facem astăzi același lucru. Să încetăm să vorbim despre miile de victime omenești ale dușmanilor, când numărul celor omorâți în ultimii ani depășește cu mult numărul victimelor din lagărele de concentrare*⁷⁸.

⁷⁷ Pr. Prof. Ilie Moldovan, *Criza familiei*, în rev. *Porunca iubirii*, nr. 4/1998, pp. 41-42.

⁷⁸ Mitr. Meletios Kalamaras, *op. cit.*, p. 22.

Această odioasă crimă se săvârșește în pântecul mamei, în lăcașul cel mai sigur în care a fost așezat copilul de însăși mâna lui Dumnezeu care i-a dat și chipul Lui. Și când se ucide un copil în pântec, nu se ucide oare și chipul Lui? Părintele Cleopa, ca și alți oameni cu viață sfântă, menționează că prin abort se amenință viața pe pământ, se calcă porunca lui Dumnezeu, se atentează la viața celor mai nevinovate ființe omenești, care sunt copiii; se destramă familia, se îmbolnăvește întreaga societate și se aduc peste cei vinovați cumplite pedepse dumnezeiești, atât în viață, cât și după moarte. Sufletele copiilor avortați, nefiind botezați, nu pot intra în împărăția lui Dumnezeu, ci așteaptă ziua Judecării când îi vor acuza înaintea Mântuitorului pe părinții care i-au ucis⁷⁹. În această privință, nădăjduim numai la mila lui Dumnezeu și-L rugăm să și-o reverse și peste sufletele acestor micuți.

Sfinții Părinți spun că avortul este un păcat împotriva Duhului Sfânt din mai multe motive:

1. Se distruge ființa în care Dumnezeu și-a pus chipul Său.
2. Se intră cu nelegiuire în drepturile lui Dumnezeu Care este singurul Stăpân asupra vieții și morții.
3. Se răpește un drept firesc al fiecăruia celui ce se naște – dreptul de a se naște – și bunul de cel mai mare preț dăruit omului de Dumnezeu pe care nimeni nu-l mai poate da înapoi: viața.
4. Se încalcă porunca dragostei.
5. Se știrbesc drepturile societății față de care fiecare om are anumite îndatoriri de îndeplinit.
6. Seucid serii întregi de urmași, care aveau dreptul la viață și puteau fi de mare folos societății (genii, preoți, dascăli, muncitori, mame etc.). Deci uciderea pruncilor în pântec este păcat împotriva firii omului, împotriva societății și împotriva lui Dumnezeu⁸⁰.

Avortul duce de multe ori la crimă în lanț (de ce să nu o mai repeți, dacă tot ai făcut-o?) și are aproape întotdeauna urmări imediate sau îndepărtate (uneori chiar și la 6 – 8 ani de la efectuarea lui) și pe planuri diferite: psihic, fiziologic, spiritual, relațional și sexual⁸¹.

În concluzie, orice femeie care și-a ucis fătul, dacă nu se pocăiește, nu va scăpa de pedeapsa lui Dumnezeu, ea neavând dreptul la viață sau la moarte asupra copilului ei, fiindcă, copilul nenăscut nu este un organ al mamei sale, ci este o ființă unică, distinctă, cu o individualitate genetică și proprie. Fătul, de la concepere e legat de corpul mamei sale, atât cât suntem noi legați de mediul în care trăim, de aer, de oxigen, de apă, de hrană etc., fără a forma un corp, un tot organic, o ființă cu ele, ci ne păstrăm viața sufletul și corpul aparte de ele. De aceea nu are mama dreptul să suprimă o viață umană, după cum nu are acest drept nici medicul, nici psihologul, nici psihiatrul, nici juristul, demograful, nici politicianul, mai ales că omul e om încă din secunda concepției.

⁷⁹ *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 5, Editura Episcopiei Romanului, 1996, pp. 33-34.

⁸⁰ Pr. Prof. Ilie Moldovan, *Darul sfânt al vieții și combaterea păcatelor împotriva acestuia*, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 46.

⁸¹ *Ibidem*, pp. 79 și 127; vezi și Luci Freed, Penny Yvonne Salazar, *Anotimpul vindecării*, trad. de Elena Jorj, Editura Cartea Creștină, Oradea, 1999, pp. 42-51.

III.7. Jurnalul unui copil nenăscut

Prezentul *jurnal* al unui copil nenăscut l-am cules dintr-unul din pliantele oferite de Asociația *Primul Pas* din Iași. Am considerat necesar să-l inserez în carte pentru conținutul prezentat într-un mod deosebit de patetic, afabil și gingaș, însă cu un final neașteptat de crunt. Să ne imaginăm deci, un jurnal al unei fetei nenăscute care ar dori să se numească Maria.

Săptămâna 1

5 octombrie: Astăzi a început prima mea zi de viață. Părinții mei nu știu încă acest lucru, sunt mai micuță decât semințele unui măr, dar totuși trăiesc. Și voi fi fetiță. Voi avea părul blond și ochii albaștri. În mine sunt deja înscrise trăsăturile de mai târziu. Deja este stabilit aproape totul, chiar și faptul că voi iubi florile.

Săptămâna 2

19 octombrie: Sunt unii care spun că nu sunt o persoană reală, că doar mama mea există. Dar eu sunt o persoană reală, tot așa cum firimitura de pâine este totuși pâine adevărată. Mama există. La fel și eu.

Săptămâna 3

23 octombrie: Astăzi am deschis pentru prima oară gurița. Gândiți-vă, peste aproximativ un an de zile voi râde, iar mai târziu voi vorbi. Știu care va fi primul cuvânt pe care-l voi spune : MAMA.

Săptămâna 4

26 octombrie: Azi a început să-mi bată inima de una singură. De acum încolo ea va bate încetisor pentru tot restul vieții, fără ca vreodată să se oprească pentru a se odihni ! Iar după mulți ani va obosi. Se va opri și după aceea voi muri.

Săptămâna 5

2 noiembrie: Cresc câte puțin în fiecare zi. Încep să mi se formeze mâinile și picioarele. Dar trebuie să mai aștept mult timp până când aceste piciorușe mă vor înălța spre brațele mamei și până când aceste mânuțe vor putea culege flori și îl vor putea îmbrățișa pe tata.

Săptămâna 6

12 noiembrie : La mâini încep să mi se formeze degețelele. Așa mici cum sunt, sunt de-a dreptul caraghioase. Cu ele voi putea mângâia părul mamei.

Săptămâna 7

20 noiembrie: Abia astăzi medicul i-a spus mamei că eu exist aici, sub inima ei. Oh, cât de fericită trebuie să fie! ***Ești fericită, mami ?***

Săptămâna 8

25 noiembrie: Mami și tati probabil că se gândesc ce nume să-mi pună. Dar ei nici măcar nu știu că sunt fetiță. Vreau să mă cheme Maria. Doar sunt mare deja.

Săptămâna 9

10 decembrie: Mi-au apărut primele firișoare de păr, moi și aurii. Mă întreb cum este oare părul mamei ?

Săptămâna 10

13 decembrie: Acum aproape că pot să văd. În jurul meu este întuneric. Când mami mă va scoate în lume, în jur vor fi pretutindeni soare și flori. Dar, mai mult ca orice, vreau s-o văd pe mami. **Cum arăți, mămico?**

Săptămâna 11

24 decembrie: Oare mami aude ticăitul inimii mele? Unii copii vin pe lume puțin bolnavi. Inima mea însă este puternică și sănătoasă. Bate într-una: tic-tac, tic-tac. Mami, vei avea o fetiță sănătoasă!

Săptămâna 12

28 decembrie: Astăzi mama mea m-a ucis.

III.8. Statistica avortului în societatea românească

La noi în țară, statistica în privința fenomenului avortului este cutremurătoare.

Consultând cărți, broșuri, pliante și diverse publicații de la Asociația *Primul Pas* din Iași, am aflat următoarele:

- în România avortul este cea mai cunoscută și mai utilizată metodă de control a nașterilor;
- din peste un milion de sarcini anual, mai mult de două treimi se sfârșesc prin avort;
- România are cea mai ridicată rată a mortalității datorată avortului, de cinci ori mai mare decât rata medie din țările Europei;
- 20% din femeile din țara noastră sunt nefertile ca urmare a unor complicații datorate avortului;
- mortalitatea prin avort reprezintă mai bine de jumătate din totalul deceselor materne;
- în medie, o femeie din România are 3-4 avorturi pe durata vieții, în timp ce în țările apusene se înregistrează mai puțin de un avort pe toată durata vieții unei femei;
- 87% din sarcini sunt întrerupte în țara noastră;
- foarte multe fete tinere din clasele liceale sau chiar gimnaziale recurg la avort, uneori chiar în timpul pauzei mari, încât te-ntrebi dacă aceste fete au părinți sau doar genitori, de vreme ce aceștia nu se îngrijesc deloc de educația lor religioasă-morală;
- țara noastră se situează în fruntea țărilor cu cel mai mare procent de avorturi;
- în 1993, România a fost înregistrată ca fiind țara cu cel mai mare număr de avorturi din lume.

- în țara noastră, Iașul este *capitala* avorturilor, dar și orașul cu cele mai multe nașteri din țară;
 - în anul 1997 orașul Iași era primul din Europa, în ceea ce privește numărul mare de avorturi (potrivit statisticii din anul 2000);
 - în Iași au loc aproximativ 60 de avorturi pe zi. Aceasta înseamnă 22000 de avorturi pe an numai în acest oraș. Precizăm că numai spitalele și clinicile de stat au obligația să înregistreze și să raporteze aceste date, nu și cele private;
 - 1 din 3 sau 4 copii se naște, ceilalți fiind avortați;
 - Părintele Nicolae Tănase din parohia *Valea Plopului* - județul Prahova, la o conferință din anul 2001, susținută la Iași, preciza că doar 2 femei din 10000, dacă le rogi, le conștientizează și le promiți că le ajută să crească copilul, renunță la avort;
 - la Maternitatea *Al.I.Cuza* din Iași, femeile care urmau să facă avort au fost invitate să vizioneze înfricoșătorul film *Strigătul mut*, film ce prezintă modalitățile de săvârșire a avortului, în prim plan fiind medicul Bernard Nathanson, care a fost cândva directorul celei mai mari clinici de avort din lume și care explică modul în care săvârșește medicul această odioasă crimă. Din film se poate observa starea de disperare a copilului care simte că se apropie de el un obiect ucigaș, dar cu toate acestea nu se poate apăra; reacția lui la acestea este doar un strigăt, strigăt pe care cei mai mulți dintre noi nu-l aud: *strigătul mut*. În ciuda cutremurătoarelor imagini vizionate în film și a explicațiilor și concluziilor științifice solide a sus-numitului medic ce a arătat gravitatea și repercusiunile acestei odioase crime, poate cea mai odioasă din istoria umanității, acele femei tot au recurs la avort;
 - numărul creștinilor scade mereu, pe când al necreștinilor crește;
- Aceste statistici sunt înfricoșătoare. Menționăm și faptul că, numărul avorturilor sunt înregistrate doar de clinicile de stat, nu și de cele particulare. Pe lângă aceste statistici, precizăm că avorturi săvârșesc și femeile care au recurs la introducerea în propriul corp a dispozitivului intrauterin (sterilet), diafragmei cu spermicide, pilulelor anovulatorii, etc. De fapt, aproape toate metodele așa-zise *contraceptive* sunt contragestive, avortive.

III.9. Consecințele avortului

Avortul continuă să ocupe un loc de vârf ca problemă demografică și de sănătate a femeii pentru că efectele acestuia, deși nu întotdeauna imediate, nu întârzie să apară.

Avortul provocat poate avea efecte negative imediate (cele de natură medicală), însă de cele mai multe ori aceste efecte apar odată cu trecerea timpului. Consecințele avortului pot fi evidențiate pe două planuri:

1. Asupra întregii societăți. Avortul provocat are urmări și asupra societății, dat fiind faptul că orice boală fizică sau psihică a indivizilor se reflectă asupra întregii societăți. Pe lângă aceasta, creșterea numărului avorturilor a dus la o scădere îngrijorătoare a natalității.

2. Consecințe fizice (biologice) asupra mamei și consecințe psihice, acestea din urmă apar atât la mamă cât și la persoanele care au *participat* sau se fac vinovate într-un fel sau altul de păcatul avortului

(ex.: doctori, asistente, prieteni, sfătuitori, corpul legislativ etc.). Datorită urmărilor fizice sau psihice care apar la unul sau la ambii părinți, la nivelul relațiilor dintre membrii familiei apar dereglări evidente.

III.9.1. Consecințe ce se răsfrâng asupra întregii societăți

Avortul de orice natură, dar în special cel provocat, a fost și continuă să fie o adevărată plagă socială a întregii lumi. Orice boală fizică sau psihică a indivizilor se reflectă și asupra întregii societăți. Aceasta ar fi mult mai fericită dacă membrii ei nu ar fi răniți de traumatismul uciderii copiilor nenăscuți. Întreruperile de sarcină dar mai cu seamă consecințele acestor acte, care pot duce până la moartea femeii, nu sunt acte sau accidente individuale, ci în afara faptului că activează două persoane (mamă - făt), ele au repercusiuni și asupra familiei iar rezultatele iau extindere juridică, medicală, politică, morală, socială, devenind astfel factori de bază al viitorului unei țări sau al întregii omeniri. Practica anticoncepțională și avortul au depopulat și au îmbătrânit comune, regiuni, țări. Astfel, creșterea numărului de avorturi influențează negativ dinamica demografică prin întreruperea cursului normal al unei sarcini care ar fi putut ajunge la termen, dar și prin faptul că în urma complicațiilor ce afectează femeia în plină perioadă procreativă, chiar dacă un mare număr de cazuri sunt salvate, funcția de reproducere este compromisă și ele rămân definitiv sterile.

În primele secole creștine, cele mai grave păcate erau: apostazia, uciderea și desfrânarea. Avortul pare a fi sinteza celor trei păcate și ceva mai mult⁸². Familii, sate, orașe, popoare întregi s-au îngropat în golul pântecului acelora care s-au împotrivit rânduiei divine. Femeile avortoare preschimbă satele și orașele în mormane, fac să dispară neamurile, căci se cunoaște că și Roma și-a pierdut puterea, strălucirea și stăpânirea ei uriașă, pe urma descreșterii numărului nașterilor. Datorită numărului mare de avorturi din ultimii ani, în perspectivă, țara noastră se va confrunța cu grave probleme de natură demografică și civilă:

- scăderea natalității, care va avea ca și consecințe reducerea accentuată a populației tinere și îmbătrânirea populației;

- instabilitatea cuplurilor măritate.⁸³

Toți acești factori vor avea o influență negativă în domeniul demografiei, întrucât vor duce la scăderea populației din România.

Numeroasele tentative nereușite de avort au ca rezultat nașterea copiilor cu handicap, care pentru cele mai multe familii reprezintă o adevărată povară, ei sfârșind prin a înmulți rândurile copiilor uitați prin diferite centre instituționalizate. Astfel, abandonul, această formă deviantă de comportament social, continuă să îmbrace forme dintre cele mai dramatice. Complicațiile apărute în urma avortului pot lua

⁸² Pr. Prof. Ilie Moldovan, *op. cit.*, p. 41.

⁸³ Kogler Rusu Ioan, *Evaluarea raportului risc-beneficiu în avortul indus versus contracepție*, teză de doctorat, Universitatea de Medicină și Farmacie Gr. T. Popa, Iași, 1995, p. 169.

forme dramatice ajungându-se nu de puține ori până la decesul mamei, iar numărul copiilor rămași orfani, datorită acestui fenomen, nu este nici pe departe mic.

III.9.2. Consecințe fizice și psihice ale avortului provocat.

Avortul afectează viața femeii mult timp după ce nefericitul evenimentul a avut loc. Chiar și experiența unui avort spontan, în caz de boală, accident sau nașterea unui copil mort constituie o traumă pentru mamă⁸⁴. Fiecare femeie tratează în mod diferit această pierdere, de la adânci muștrări de conștiință și suferință, până la indiferență totală⁸⁵. Deși multe femei se simt pentru scurt timp eliberate de avort, totuși ele se vor confrunta mai târziu cu reacții psihice negative care nu pot fi prevăzute, la care nici nu s-au gândit vreodată și peste care nu se poate trece cu ușurință, în unele cazuri având urmări pentru toată viața. Își nesocotesc, astfel, rolul lor matern cu care au fost înzestrate de Dumnezeu prin creație, nedorind să fie continuatoarele ale operei Lui prin naștere de fii.

Din punct de vedere medical, avortul atrage consecințe foarte grave asupra mamei. Pe plan fiziologic pot apărea diverse tulburări, cum ar fi:

- procent ridicat de mortalitate (prin perforarea uterului, septicemie, etc.);
- predispoziția spre îmbolnăvire (flegmoane, tromboflebite);
- scăderea fertilității;
- instalarea sterilității;
- tulburări de ritm cardiac, hipertensiune arterială, migrene, tulburări gastro-intestinale, dureri de bazin, insomnii;
- tulburări în privința alimentației, care se pot solda cu consum de alcool și droguri;
- perturbarea echilibrului hormonal al organismului feminin, ceea ce nu exclude apariția unor perturbări la nivelul întregului sistem endocrin⁸⁶.

Pe plan fiziologic, datorită faptului că i-a fost frustrată încrederea în cei din jur (în special încrederea în partener) prin indicarea avortului, femeia respectivă nu poate stabili relații sănătoase în cadrul cuplului, iar de cele mai multe ori și în societate.

Pe plan sexual intervin modificări radicale:

- anihilarea sexualității, femeile devenind *asexuate* (frigiditate sexuală);
- vulnerabilitate sexuală (relații sexuale pe termen scurt cu persoane diferite);
- abordarea discuțiilor privitoare la sexualitate cu copiii proprii;

La aceste consecințe negative ale avortului asupra mamei se adaugă și cele asupra copiilor care se vor naște ulterior:

- procentul copiilor născuți morți sau prematuri este dublu la femeile care au făcut avorturi;

⁸⁴ Tove Ross Niklassen, *Urmările psihice ale avortului provocat*, în *Porunca iubirii*, Sibiu, nr. 3, 2000, p.28.

⁸⁵ Luci Freed, Penny Yvonne Salazar, *op. cit.*, p.16.

⁸⁶ Pr. Prof. Dr. Anton Moisin, *op. cit.*, pp. 92-93 și Pius Stossel, *op. cit.*, pp. 128 și 135.

- crește numărul copiilor născuți cu probleme⁸⁷.

Avortul afectează viața femeii mult timp după ce evenimentul respectiv a avut loc.

Urmările psihice ale avortului provocat se datorează lipsei de informare a femeii asupra riscurilor pe care le presupune avortul. În acest sens, d-na Tove Ross Niklassen (ginecolog și psiholog) spunea că: *personalul medical are tendința de a evita discuțiile cu femeia care se pregătește de avort. Se pare că predomină convingerea că pentru pacientă va fi cu atât mai bine cu cât se va vorbi mai puțin despre cele privitoare la avort*⁸⁸.

Psihologii consideră că fiecare om, bărbat sau femeie, se confruntă în timpul vieții cu o varietate de sentimente, cum ar fi: speranță sau disperare, dragoste sau cinism, mulțumire sau frustrare. Cu aceste sentimente va întâmpina și femeia apariția unei sarcini, la care se mai adaugă și o serie de factori care îi determină alegerea de a o păstra sau de a o întrerupe. Dintre acești factori, cei mai importanți ar fi:

- împrejurările: relația cu familia, relația cu tatăl copilului, sănătatea în timpul sarcinii, situația școlară (nefinalizarea studiilor);
- emoțiile: secreția hormonală din timpul sarcinii determină apariția unor sentimente cu o intensitate diferită;
- resursele: lipsa unei locuințe, locul de muncă, venitul lunar;
- mesajele venite de la familie, rude, prieteni și percepția societății;
- maturitatea persoanei;
- experiențele avute în copilărie;
- caracterul mamei și principiile ei etice⁸⁹.

Potrivit structurii de caracter, femeile sunt împărțite în două categorii, după constatarea făcută de dr. psiholog Maria Simion:

a) cele cu un grad crescut de inteligență și bine diferențiate din punct de vedere psihic. Acestea sunt sensibile și responsabile și din acest motiv trăiesc conștient trauma avortului;

b) cele mai puțin inteligente, infantile – retardate (copilăroase), insensibile, sărace afectiv și care prin constituția lor psihică au un grad scăzut de responsabilitate. Din acest motiv ele vor avorta mai des decât femeile bine diferențiate psihic și afectiv⁹⁰.

Avortul are consecințe psihice negative care nu pot fi prevăzute și peste care nu se poate trece cu ușurință, în unele cazuri urmările resimțindu-se întreaga viață. Stresul post – avort este cunoscut sub numele de **sindromul post – avort (SPA)**, care a fost descris pentru prima oară în 1985 de către dr. Anne C. Speckhard din S.U.A., psiholog și terapeut în probleme familie⁹¹. SPA este o formă particulară a stresului post – traumatic. Constatarea acestuia s-a datorat observării suferințelor cu care s-au confruntat veteranii americani care au participat în războiul din Vietnam. Întrucât aceștia nu puteau aduce în discuție chinurile prin care au trecut și atrocitățile pe care le văzuseră, datorită percepției

⁸⁷ Kogler Rusu Ioan, *op. cit.*, pp. 165-168 și Mitru. M. Kalamaras, *op. cit.*, p. 23.

⁸⁸ R. Niklassen, *op. cit.*, p. 29.

⁸⁹ Luci Freed, P.Y. Salazar, *op. cit.*, pp. 71-72 și Pius Stössel, *op. cit.*, pp. 94 -95.

⁹⁰ P.Stössel, *op. cit.*, pp. 137-138. Autorul prezintă articolul Dr. psiholog Maria Simeon *Urmările psihice tardive ale avortului*.

⁹¹ *Ibidem*, p. 75.

diferite pe care o aveau ceilalți americani despre război, aceștia s-au însingurat în ei înșiși, trăind numeroase stări de anxietate (manifestate prin coșmaruri), de teamă, de tristețe etc⁹².

Sindromul post – avort poate să fi determinat de diferiți factori, dintre care amintim:

- criza determinată de sarcină;
- urgența cu care femeia a fost nevoită să ia o decizie;
- absența unui sprijin viabil;
- secretul pe care a trebuit să îl păstreze;
- nerecunoașterea pierderii suferite pentru o perioadă de timp;
- incapacitatea trecerii peste această pierdere⁹³.

Femeile diferă în intensitatea emoțiilor și a gravității simptomelor pe care le prezintă. Experiența psihoterapeuților i-a dus la concluzia că riscul apariției sindromului post – avort este mai mare la anumite femei, cum ar fi:

- cele care sunt mai degrabă adolescente decât adulte;
- femeile care au deja copii;
- cele care au făcut avortul în al doilea sau al treilea trimestru de sarcină;
- femeile care au trăit sentimente contradictorii înainte de avort;
- cele care intră în conflict cu sistemul de valori morale și religioase adoptat de familie și societate;
- cele cărora le lipsește sprijinul familial;
- cele care au suferit avorturi impuse sau au un dezvoltat simț matern;
- care au fost presate de împrejurări în luarea deciziei lor⁹⁴.

Înteruperea de sarcină, precum am mai precizat, are aproape întotdeauna urmări imediate sau îndepărtate (uneori chiar și la 6 – 8 ani de la efectuarea lui) și pe planuri diferite: psihic, fiziologic, spiritual, relațional și sexual⁹⁵.

Pe plan psihic are următoarele efecte:

- **cognitive:** dorința de a cunoaște cât mai multe despre sarcină, despre dezvoltarea fătului, despre procedeele folosite în practica avortului, încercarea de a se dezvinovăți, manifestată prin lupta împotriva avortului (sau, dimpotrivă, pentru avort), convingerea altor femei să renunțe la avort (sau să recurgă la avort), scăderea capacității de concentrare, lipsa perspectivelor, tendințe de suicid (gânduri sau încercări de a-și pune capăt vieții) etc.;
- **emoționale:** suferință, mânie, teamă, depresie, anxietate, care se manifestă prin insomnii, coșmaruri sau vise obsesive, sindromul aniversării (o amplificare a simptomelor în preajma datelor aniversare: data avortului sau data la care s-ar fi născut copilul avortat); sentiment de vinovăție, crize de plâns necontrolabile apărute pe neașteptate, sentimentul unei goliciuni sufletești pe o perioadă mai mare de timp etc.;
- **comportamentale:** dorință de a repara greșeala printr-o sarcină (încercându-se a se înlocui copilășul avortat), evitarea prietenelor însărcinate, incapacitate de comunicare, dezechilibre alimentare, abuz de medicamente, alcool sau droguri.

⁹² Luci Freed, P.Y. Salazar, *op. cit.*, pp. 17-19.

⁹³ *Ibidem*, pp. 19-20.

⁹⁴ P.Stössel, *op. cit.*, pp. 22-24.

⁹⁵ *Ibidem*, p. 79 și 127; Luci Freed, P. Y. Salazar, *op. cit.*, pp. 42-51.

Din punct de vedere spiritual, psihologii și terapeuții au observat că femeile, fie se distanțează de Dumnezeu, fie îl caută în mod activ ca răspuns la avortul lor⁹⁶.

Consecințele psihice ale avortului provocat se răsfrâng și asupra familiei, după părerea Mariei Peeters, și se manifestă prin violența asupra copiilor, la care se adaugă și violentarea femeii de către bărbat. Studiile nord – americane arată că 80% din perechi se despart după săvârșirea avortului, acest fapt datorându-se reproșului și urii apărute față de partener⁹⁷. În urma acestor studii, s-a constatat că uneori tensiunea din cadrul cuplului poate apărea datorită refuzului mamei de a purta sarcina. Deseori se întâmplă ca în timpul sarcinii următoare, femeile care au tratat cu indiferență avortul anterior, să accepte foarte greu sarcina. În cazul păstrării, relația dintre mamă și viitorul copil se va dezvolta foarte greu. Ea va avea rețineri în a-l atinge și a-l alăpta sau chiar îl va neglija. Atunci când copilul va plânge, ea va reacționa cu teamă sau îl va brutaliza. Numeroase studii psihologice au arătat că avortul și neglijarea copiilor sunt în același timp *cauză și efect*⁹⁸. Fetele care au fost neglijate de părinții lor în copilărie, sunt înclinate spre avort când vor ajunge la maturitate.

Copiii care s-au născut într-o familie în care s-au făcut avorturi (numiți de psihiatri *supraviețuitori ai avortului*) trăiesc în timpul vieții lor diferite sentimente de neîmplinire, cum ar fi:

- anxietate și nesiguranță, care se manifestă prin tendința de suicid și consum de droguri;
- teama de a intra în relație cu părinții și mai târziu cu societatea;
- suspiciune (consecință a lipsei de încredere în iubirea părinților);
- sentimente de neîncredere în sine, care îi fac să devină vulnerabili și influențabili⁹⁹.

Pentru a înțelege mai bine consecințele avortului provocat, redăm confesiunea unei femei afectată de avortul provocat:

Deși relația noastră a început și era ca multe altele, ea s-a sfârșit cumplit. Nu era dragoste la prima vedere, căci ne cunoșteam de mult timp. Relația noastră avea momentele ei fericite și dificile, ca orice altă relație. Până în ziua care mi-a schimbat complet viața.

În vară s-a dat o petrecere în comuna vecină. În timp ce eu ajutam la organizare, prietenul meu s-a îmbătat împreună cu alți băieți. Când petrecerea era pe sfârșite am plecat și noi. Mersul lucrurilor a făcut ca în seara aceea să mă culc cu el. Ne-am protejat, dar prezervativul s-a rupt și s-a întâmplat ceva de care ne era tare frică – am rămas însărcinată. Pentru toți cei din jur era de la sine înțeles că nu pot să aduc copilul pe lume și că o astfel de sarcină ar fi o rușine. Prietenul meu era cu doi ani mai tânăr, iar eu în primul an de studii. Ce ar fi spus oamenii? Prietenul meu a lăsat în seama mea luarea deciziei: „Tu trebuie să știi ce ai de făcut, la ce să renunți. Nu pot decide în locul tău.” Săptămâni întregi am stat cu această povară pe suflet, neștiind încotro s-o apuc. Presiunea celor din jur era tot mai mare. Am fost efectiv împinsă de la spate să iau o hotărâre. Mai bine zis ei au luat hotărârea pentru mine.

Mă simțeam înjosită și murdară

Am mers la un cabinet de consiliere împreună cu prietenul meu. După o lungă discuție pro și contra, asistenta socială mi-a scris o adeverință cu indicație pentru avort. (În Germania, o

⁹⁶ Luci Freed, P. Y. Salazar, *op. cit.*, p. 47.

⁹⁷ P. Stössel, *op. cit.*, p. 118.

⁹⁸ *Ibidem*, pp. 119-120.

⁹⁹ *Ibidem*, pp. 120-121.

asemenea adevărată este necesară pentru a face avort). Apoi am mers la medic, care mi-a recomandat o clinică privată. Ziua avortului a fost ca un stigmat și nu o voi uita niciodată. Medicii s-au purtat foarte drăguț cu mine dar eu mă simțeam înjosită și murdară, singură și neajutorată. Când m-am trezit din anestezie și l-am privit pe prietenul meu, am simțit că nu mai sunt aceeași. Parcă eram altcineva și mă simțeam îngrozitor de singură, iar această singurătate o simt și astăzi.

Nu aș mai face-o niciodată, indiferent de părerea celor din jur

Mi-am avortat copilul. O dată cu el a murit și ceva din mine, ceva ce nu mai poate fi nicicând trezit la viață. Astăzi nu aș mai lua o asemenea hotărâre, indiferent ce ar spune cei din jur. Trăiesc cu o frică în mine de care nu mai pot scăpa. Am coșmaruri în care îmi apare o fetiță care fuge spre mine cu brațele întinse și întreabă mereu: „De ce, mămico, de ce?” Apoi mă trezesc udă de transpirație. Acest vis și privirea fetiței mă urmăresc continuu de când am avut acea intervenție.

Eu sunt cea pedepsită, nu prietenul meu

Între timp m-am realizat pe plan profesional, dar sufletește sunt distrusă. Bebelușul meu ar fi avut acum un an. Plâng după el și-l jelesc. Știu că am făcut o greșală care nu se mai poate îndrepta. Doar eu sunt pedepsită pentru fapta mea, nu și fostul meu prieten, deși a fost și el părtaș. Sper ca bebelușul să nu fi suferit foarte mult și că îmi va ierta această crimă, înțelegând de ce am făcut-o. Astăzi sunt din nou singură. Prietenul meu, căruia îi place să fie liber, m-a părăsit la scurt timp după avort. A luat cu el și stropul de speranță care mi-a mai rămas.

Nu faceți aceeași greșală ca mine, căci veți regreta toată viața!

Relatez această întâmplare pentru folosul tuturor femeilor și tinerelor fete care se află în aceeași situație. Gândiți-vă foarte bine ce faceți, pentru că vă vor chinui visele și vă vor urmări privirile celor ce nu mai sunt. Veți simți o singurătate copleșitoare, durere și jale, când veți vedea o mamă cu copilul ei. Voi veți suporta consecințele unei asemenea intervenții, nu prietenul vostru. El nu vă poate lua teama, regretul sau însingurarea. Chiar dacă va fi aproape, nu vă va putea ajuta. De aceea gândiți-vă bine înainte ca să alegeți avortul și nu permiteți nimănui să vă constrângă, pentru că viața voastră va fi distrusă. Există numeroase organizații de consiliere care vă pot ajuta. Nu faceți aceeași greșală ca mine. Judith ¹⁰⁰.

În urma prezentării făcute, putem afirma că femeia nu poate și nu trebuie să decidă pentru ființa care s-a zămislit în ea, fiindcă viața acesteia nu-i aparține. După efectuarea avortului, femeia intră într-o perioadă de criză interioară care ia aspectul SPA, perioadă în care femeile nu-și mai recunosc feminitatea lor. Ele își distrug feminitatea, tocmai pentru că intervin agresiv în creație.

¹⁰⁰ Cf. Pius Stossel, *op. cit.*, pp. 20-21.

III.10. Mijloace actuale de prevenire a avortului și posibile remedii pentru femeile afectate de avort

Lumea de astăzi, îngrozită de practica avortului, caută soluții de prevenire a acestuia și remedii pentru femeile ce au fost afectate de avort. Unele dintre aceste soluții ar putea fi:

- o mai bună catehizare a credincioșilor în legătură cu avortul și mijloacele contraceptive, care în cea mai mare parte sunt de fapt contragestive, deci tot avortive;

- îmbunătățirea relațiilor dintre preot și asociațiile *Pro vita*, *Primul pas*, etc., din țară, de unde acesta poate procura materiale privind avortul: pliante, cărți, broșuri, casete video, etc., pentru a le pune la îndemâna credincioșilor;

- o mai bună conlucrare a preoților cu medicii ginecologi și întreg personalul medical, politicienii, juriștii, sociologii, reprezentanții asociațiilor *Pro vita*, *Primul pas* etc., pentru prevenirea avortului;

- conferințe pe tema avortului;

- atunci când perspectiva unei căsătorii nu există sau situația materială este cu adevărat un obstacol pentru menținerea sarcinii, există o șansă: adopția;

- conștientizarea tuturor privind gravitatea acestui păcat și numărul foarte mare de avorturi care s-au făcut și se fac în România. Ca o consecință a legalizării avortului la noi în țară (26 decembrie 1989) este faptul că România a ajuns pe primul loc în Europa în ceea ce privește practica avorturilor. În acest sens, în anul 1996, judecătoarea Viorica Costiniu, președinte al Asociației Magistraților din București, menționa că *lipsa oricăror limitări și restricții (în privința intreruperii sarcinii – n.n.) au făcut ca România să dețină tristul record al celui mai mare număr de avorturi din Europa.*¹⁰¹ Cercetările recente relevă faptul că România este și acum în fruntea Europei în ceea ce privește numărul de avorturi;

- publicarea de către preoți, și nu numai de către aceștia, a unor articole serios alcătuite privind această temă;

- o soluție propusă de părintele Nicolae Tănase – parohia Valea Plopului - jud. Prahova, ar fi ca femeia să poată lăsa copilul după naștere, spre întreținere și creștere, la o familie cu mulți copii, care să fie îngrijită și de comunitatea parohială;

- angajarea întregii parohii pentru ocrotirea copilului nenăscut și ajutorarea familiilor sărace și cu mulți copii;

- la spovedanie, pe lângă oprirea de la Sfânta Împărtășanie, posibile epitimii pentru cei ce se fac vinovați de acest păcat ar fi: metanii, nașterea de prunci (femeii ce a avortat) în locul celor uciși și nerepetarea acestei crime; cea care a avortat trebuie sfătuită să boteze și să înfieze copii săraci, să postească, dacă poate, până seara o zi pe săptămână (de obicei vinerea), să ofere milostenie după putere, să cumpere cărți duhovnicești și să le distribuie gratuit, să sponsorizeze sau să ajute la publicarea unei cărți împotriva avortului, să sfătuiască alte femei să nu recurgă la avort etc. Părinții duhovnicești recomandă plânsul, rugăciunea stăruitoare de iertare, precum și fapte ale milei sufletești și trupești. Referindu-se la plânsul și la căința pentru păcate, Sfinții Părinți ne învață că păcatele sunt înscrise în cartea vieții, iar lacrimile sunt buretele care le șterge. Fericitul Augustin dă un îndemn foarte folositor: *Vrei să afli ce anume ai putea să oferi lui Dumnezeu pentru tine? Oferă-te pe tine însuși. Căci, ce cere de la tine Domnul, dacă nu pe tine însuși? Pentru că, în toată creația de pe pământ, n-a făcut nimic mai bun decât pe tine*¹⁰². Duhovnicilor li se cere să nu-i arunce pe oameni în deznădejde, ci să se folosească de

¹⁰¹ Mihaela Mihăilescu, *La avorturi, România e pe primul loc în Europa*, în *Adevărul*, București, nr. 1886, 6 iunie, anul 1996, p. 1.

¹⁰² Fer. Augustin, *Sermo* 48, 2, P.L., XXXVIII.

forța argumentului și a iubirii în combaterea acestei odioase crime. Pe de altă parte, intensitatea pocăinței trebuie să fie pe măsura gravității crimei;

- în locul criticării și condamnării unei astfel de femei, cea mai potrivită alegere ar fi oferirea înțelegerii și dragostei celor din jur. Ceea ce ar putea să o ajute este sprijinul afectiv și rugăciunile comunității din care face parte. Tăcerea și inactivitatea celor din jur nu ar reprezenta decât o modalitate de aprobare tacită a unor legi și practici imorale care amenință viabilitatea societății. Vindecarea reală a acestei femei nu poate apărea decât în urma unei căințe adânci și de durată, iar semnul iertării ei de către Dumnezeu este tocmai ura față de acest păcat;

- oamenii trebuie să înțeleagă că avortul, sterilizarea, contracepția și fecundarea artificială sunt păcate, iar păcatele sunt întotdeauna interzise. Trebuie să nu lucreze împotriva lui Dumnezeu și a poruncilor Sale. Referitor la contraceptive, în cele mai multe cazuri, când vorbim de contracepție, vorbim de fapt de contragestie, deci tot despre avort, pentru că steriletul sau pipula anti-baby acționează asupra celulei unite, a zigotului pe care îl duc la moarte. Mijloacele contraceptive nu urmăresc altceva decât să împiedice întâlnirea dintre spermatozoid și ovul sau să determine modificări ale învelișului uterului pentru a nu fixa sarcina. Unele contraceptive împiedică apariția sau dezvoltarea unei sarcini, altele acționează direct asupra zigotului, împiedicând nidarea de pereții uterului (spre exemplu steriletul). Chiar dacă nu s-a implantat în uter, embrionul este totuși viață și avortul este deci o crimă, pentru că, așa cum susține Biserica și marea majoritate a medicilor responsabili din întreaga lume, omul este om din momentul concepției. Ovulul fecundat nu este o simplă masă celulară fără caractere specifice, ci este absolut și pe deplin viața unei ființe umane. Și are tot atâta viață cât are și noul născut, copilul de grădiniță, adolescentul sau adultul. Prin urmare, prin avort se omoară o viață omenească, o existență omenească, chiar dacă se află în stadiul cel mai de început;

- Viața umană începe din momentul concepției, atunci când spermatozoidul se unește cu ovulul pentru a forma o celulă mai mică decât o granulă de sare. Noua viață a moștenit 23 de cromozomi de la fiecare părinte, în total 46. Această celulă conține tiparul genetic complex al dezvoltării umane – sexul copilului, culoarea părului și a ochilor, înălțimea, nuanța tenului. În zilele 3-4, oul fecundat ajunge prin trompe în uter, se plantează aici și începe să se hrănească. În zilele 10-14 își face semnalată prezența, oprind menstruația mamei;

- Fiziologul român - Nicolae Paulescu - afirmă și el că, în momentul întâlnirii celor două celule sexuale, a căror unire formează zigotul, Dumnezeu trimite sufletul viitorului copil.¹⁰³ Și descoperirile științifice din domeniul embriologiei și geneticii dovedesc faptul că din momentul concepției apare o nouă existență umană, care *are atâta viață și drept la viață cât are și un nou-născut, un copil de școală, un tânăr și un adult*¹⁰⁴. Nu pot exista limite de tranziție în devenirea persoanei umane. Nu există o trecere de la *nimic la ceva*, de la un țesut impersonal la persoană și de aceea ființa umană, persoană cu drepturi depline, ia naștere în momentul fecundației, când se produce unirea principiului spiritual cu cel material. Deci a pune capăt intenționat unei sarcini, în orice moment al ei, înseamnă, din punct de vedere tehnologic și științific, a distruge o persoană umană în curs de dezvoltare;

- participarea, atât a preotului cât și a credincioșilor, la evenimente publice organizate de asociațiile mai sus menționate pentru apărarea vieții, care să culmineze cu o manifestare de stradă;

- altă soluție ar fi ca toți să iubim copiii și să facem sacrificii pentru ei;

- să păstrăm castitatea înainte de căsătorie și fidelitatea în căsnicie, să respectăm faptul că sexualitatea umană nu poate fi folosită în afara căsătoriei binecuvântată de Dumnezeu și care este indisolubilă; în cazurile serios justificate, pentru evitarea concepției, singurul mijloc permis de Biserica Ortodoxă, în familie, este abstenența;

¹⁰³ Pr. C. Galeriu, *Studiu introductiv* la ediția în limba română a lucrării *Vindecarea arborelui genealogic*, Dr. Kenneth McAll, Editura Harisma, București, 1993, p. 13.

¹⁰⁴ *Ibidem*, p. 15.

- să nu uităm că *nu este voia Tatălui nostru din ceruri să piară măcar unul din acești micuți* (Matei 18, 14); să lăsăm deci copiii să vină la Mântuitorul și să nu-i oprim (Matei 19). Îi oprim să vină la El nu numai atunci când nu-i dorim, ci și atunci când nu ne ocupăm îndeaproape de educația lor creștină. Însă, dacă educația își atinge scopul, binecuvântarea lui Dumnezeu se revarsă asupra părinților nu numai în această viață ci și în cea de după moarte, pentru că: *nu este mică cinste să fie învrednicit cineva să treacă pe copiii lui în Împărăția cerurilor și să-i facă sfinți*¹⁰⁵.

- să avem curaj și credință în Dumnezeu că ne va ajuta să naștem și să creștem câți copii va vrea El să ne dăruiască. Acolo unde copiii nu sunt doriți, se vor simți ca o povară pentru părinți, aceștia din urmă trădând faptul că iubirea lor este una egoistă, trupească, prin urmare imperfectă. Însă, *într-o căsătorie cu adevărat creștină, cei doi soți, fără nici o îndoială, recunosc prezența unei bucurii sfinte pe care le-o împărtășește Hristos Domnul, odată cu venirea copilului nou născut în casa lor*¹⁰⁶.

- să înțelegem bine că avortul lovește în mamă, lovește în copil, lovește în cuplu, lovește în societate, lovește în Dumnezeu, fiindcă fiecare copil este mai prețios decât orice bogăție materială din lumea aceasta. Prin avort se amenință viața pe pământ, se calcă porunca lui Dumnezeu, se destramă familia, se îmbolnăvește întreaga societate și cei ce se fac vinovați de acest păcat își agonisesc cumplite pedepse dumnezeiești, atât în viață, cât și după moarte;

- să ne stăruim să arătăm tuturor gravitatea acestui păcat și să ajutăm acolo unde este nevoie, prin forța argumentului și a iubirii;

- să ne rugăm lui Dumnezeu pentru cei care vor să recurgă la acest păcat, ca să nu-l ducă la îndeplinire.

Avortul este și rămâne prețul pe care-l plătește cuplul pentru plăcere, pentru propria satisfacție, chiar dacă se plătește cu preț de sânge și femeia care ar trebui să dea viață se transformă într-un laborator al morții.

¹⁰⁵ Mitr. Hieroteos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxă*, trad. de Prof. Ioan Diaconescu, Editura Sophia, București, 2001, p.162.

¹⁰⁶ Pr.Prof.Dr. Ilie Moldovan, *Darul sfânt al vieții...*, p. 14.